

aluminij

Glasilo delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Navada je, da se ob 1. maju — prazniku dela predstavijo delovni uspehi. Tudi v naši delovni organizaciji bi lahko pokazali na več delovnih uspehov, na katere smo upravičeno ponosni. Toda naše veselje bi imelo grenak priokus, saj kljub prazniku ne moremo pozabiti na naše probleme.

Razumljivo je, da sedanji neugodni družbenoekonomski položaj Jugoslavije vpliva tudi na naše razmere. Srečujemo se z vrsto problemov, ki jih povzročajo zunanji faktorji — pomanjkanje reprodukcijskega materiala, surovin, neredna dobava, visoke cene ... in še bi lahko naštevali.

Ne razumljivo pa je, da te probleme povečujemo še sami. Medsebojni odnosi se krhajo, zapiramo se za tozdovske plotove in mislimo le na sebe. Pri tem ne izbiramo sredstev, da opravičimo svoje ozke cilje, blatimo delo drugih, opozarjamo na napake drugih le z namenom, da bi zakrili lastne, kritiziramo — ne navajamo pa predlogov rešitev in lastnega mnenja. Svoj ugled zapravljamo pred slovensko in jugoslovansko javnostjo z enostranskim prikazovanjem lastnih slabosti in dajemo v nič trud večine, ki v redu in pošteno opravljajo svoje delo.

Kako dolgo še?! Razne komisije in delovne skupine iz občine in republike ne bodo rešile naših problemov. Rešili jih bomo šele takrat, ko se bomo zavedli, da smo delavci TGA in ne posamezniki tozdo. Problemi, s katerimi se danes srečujemo niso stvar le nekaj posameznikov (glavnega direktorja, direktorja TOZD Proizvodnja aluminija, ostalih direktorjev, sekretarjev ZK in predsednikov sindikata ter mladine) — problemi so stvar nas vseh!

Vzemimo pamet v roke! Ustvarimo delovno klimo, v kateri bo lahko vsak delavec TGA normalno delal. V ospredje postavimo interes celotne delovne organizacije. Le boljši medsebojni odnosi so lahko osnova za boljše delo v TGA in rešitev nastalih problemov. Skupaj sprejmemo predloge rešitev nastalih problemov, ki naj bodo enotni in obvezni za vse zaposlene. Kdor z njimi ne bo zadovoljen oz. se z njimi ne bo strinjal ter jih sprejemal, naj oddide iz TGA!

»DELAVCI VSEH TOZDOV TGA, ZDRUŽITE SE!«
B. Glazer

Prvi maj - simbol zmage proletariata

Čas teče, kot nemirna reka — hitro in mnogokrat tudi neopazno, tako da tega skorajda sploh več ne opazimo in se tudi ne zavedamo. S hitrico se vrstijo mimo nas zgodovinski dnevi in že je pred nami ponovno mednarodni praznik dela — 1. maj — simbol mednarodne zmage proletariata. Okrog nas je že krasna pomlad, ki je prebudila naravo ter nas vsebolj vabi v svoje značilno okolje. Prvi maj — mednarodni praznik proletariata — dan solidarnosti proletariata ter njegovega razrednega boja praznuje ves svobodoljubni svet, ki si želi le miru ter osnovnih človeških pravic.

Če se samo bežno spomnimo nazaj ter pogledamo v zgodovino boja proletariata, potem nikakor ne moremo mimo prelite krvi, ki je tekla na ulicah Chicaga, Berlina, Dunaja, Londona in Pariza. Temu pa se že spet pridružujejo novi spomini na tiste čase in na dogodke, ki so nekoč maloštevilni proletariati spremenili v najštevilnejšo armado današnjega sveta, v silo, kateri je že Karl MARX napovedal perspektivno boljše bodočnost oz. prihodnost. Ta praznik praznuje mednarodni proletariati že mnogo let in čez tri leta bo

natanko poteklo sto let od tistih krvavih dogodkov na ulicah Chicaga, saj se je prav leta 1886 končala velika stavka delavcev s prelivanjem krvi, ko so delavci še kako gromko vzklikali po ulicah. Zahtevali so svoje osnovne pravice, kajti zahtevane tri »osmice« so dejansko pomenile — »Osem ur dela, osem ur počitka in osem ur kulturnega življenja. To je bilo za takrat nekaj pomembnega in tako je torej prvi maj postal praznik delavske armade — najštevilnejše na svetu. Tako je prvi maj v času naše revolucije in seveda še posebno po njej postal pravi praznik delovnih ljudi širom domovine, kajti prav ta armada delavcev povezana s kmečkimi množicami, je odpravila tovarnarje, veleposestnike in špekulante (ki se pa danes žal ponovno prebujajo) ter strla njihov zasebni kapital, njihov egoizem, moralo in vladajočo državno politično silo. Že leta 1890 je bil praznovan prvi maj v svetu kot dan mednarodne solidarnosti delavcev vsega sveta. Tudi pri nas je bilo že takrat tudi tako, saj so socialistični agitatorji tistega leta praznovali v Zagrebu prvi maj z organiziranjem skromne skupščine. In tako je tudi raslo praznovanje prvega maja iz leta v leto, saj so

ga že 1893. leta kljub velikemu terorju policije praznovali že v Beogradu, Šabcu, Požarevcu in Kragujevcu, samo leto dni zatem pa se je proslava ob prazniku dela pretvorila v prave delavske manifestacije še v Zagrebu, Koprivnici, Varaždinu in Osijeku ter tako dala slutiti takratnim vladajočim buržoaznim krogom, da jih bo delavska revolucija kaj kmalu spodnesla iz njihovih pozicij, ki so že tako in tako postajale vse šibkejše. In res! Že v letu 1928 je tovariš TITO izdal razglas kovinarskim delavcem Zagreba, v katerem jih je pozival na odločen in energičen protest proti nezakoniti diktaturi in izkoriščanju. In tako so potem po vrsti iz leta v leto proletarci vseh dežel na svetu manifestirali pred svetom svoje velike uspehe in dosežke. Ker pa ta dan preneha biti samo dan boja za tri »osmice«, pa prerašča v manifestacijo »odločne volje delavskega razreda, da s socialistično revolucijo uniči razredno razliko ter pojde po poti, katera vodi do miru znotraj vsakega naroda, do mednarodnega miru v svetu«. In tako danes že na vseh meridianih praznujejo ta dan — mednarodni praznik dela, čeprav seveda ne povsod tako svobodno, kot je to pri nas. Toda v

svetu proletariati ne miruje, saj revolucije še vedno trajajo, ko se delavci v mnogih še vedno kolonialnih deželah borijo za svoje dostojne človeške pravice. Misija proletariata prav gotovo še ni končana saj socialistična revolucija ni njegovo poslednje delo, kajti revolucija ne preneha, revolucija je permanentna, saj se spremenijo samo oblike, medtem pa vsebina ostane dalje ista in zato je prav človek še vedno v ospredju.

In danes, ko ponovno po že toliko letih praznovanja, praznujemo prvi maj v socialistični Jugoslaviji (žal brez tovariša TITA), delavci lahko ponosno stisnemo roko drug drugemu in to je še kako značilen stisk za tri značilne izbojevane osmice, ki pa so pri nas že dolgo prešle nadaljnje okvire. En stisk roke med delavci naj torej le velja preteklosti, borbi za delavske pravice, drugi stisk naj velja naši socialistični samoupravni družbi ter tretji našim doseženim rezultatom. Ker je v svetu še mnogo takih, ki takega praznika kot pri nas ne bodo imeli (ker ne bodo smeli) jih zato mi vsi skupaj bodrimo tudi moralno za dosego svojih osnovnih človeških pravic, saj so naši delovni ljudje že tudi dosedaj dokazali, da ne bodo pozabili svoje borbe za svobodo in tako tudi za praznovanje mednarodnega praznika dela — prvega maja in da bodo prav zato vedno na strani tistih, ki se za te pravice še vedno borijo. Tradicija boja nas vse skupaj obvezuje, da gremo torej dalje, složno z vsemi tistimi silami, ki obvladujejo ves svobodni svet in ki so leta 1847 sprejele vodilo svojega boja in dela: »Proletarci vseh dežel, združite se!«. Čeprav smo zares v zelo težkih gospodarskih težavah, ki nas vsebolj bremenijo, pa le kljub vsemu dostojno proslavimo svoj delavski praznik prvi MAJ!

France MEŠKO

Četrtega maja — ob tretji obletnici smrti tovariša Tita — se bodo na vseh zborovanjih v federaciji, republikah in pokrajinah z minuto molka poklonili spominu velikana naše revolucije, v vseh šolah in enotah JLA bodo prvo uro posvetili življenju in delu tovariša Tita, delegacije bodo položile cvetje na njegov grob in ob 15.05, ko se bodo po vsej domovini oglasile sirene, se bomo tudi mi poklonili njegovemu spominu.

Borisa Kidriču v spomin

Udeleženci slavnostne seje

Delegacija za položitev venca k spomeniku

V ponedeljek, 11. aprila 1983, smo delavci TGA na svečani seji delavskega sveta TGA počastili spomin Borisa Kidriča, velikega revolucionarja in gospodarstvenika, po katerem se imenuje naša tovarna, naselje in osnovna šola.

Po govoru, ki ga je imel predsednik delavskega sveta TGA, Milan Krajnšek, sta delegaciji položili venca pred doprni kip Borisa Kidriča v avli in spomenik v naselju.

27. APRIL — DAN OF
1. MAJ — PRAZNIK DELA

Kako poslujemo?

Za nami so prvi trije meseci tekočega poslovnega leta, ki naj bi bilo po napovedih strokovnjakov s tega področja zelo neugodno, najverjetneje še bolj neugodno kot pretekla leta. V nadaljevanju bi želeli prikazati problematiko poslovanja naše DO v takšnih neugodnih pogojih gospodarjenja in to predvsem s strani nabave in prodaje, to je z vidika stikov naše DO z zunanjim tržiščem.

1. NABAVNA PROBLEMATIKA

Iz podnaslova je razvidno, da je osnovna naloga nabavne službe zelo zahtevna, posebej še v oteženih pogojih gospodarjenja, ko je na tržišču surovin in reprodukcijskega materiala povpraševanje večje od ponudbe.

Osnova za normalno poslovanje nabavne službe je vsekakor plan nabave, ki se izdelava na osnovi proizvodnih oz. storitvenih planov posameznih TOZD, oz. plana prodaje. V njem so opredeljeni viri nabave in predvidene planske cene osnovnih surovin za proizvodnjo glinice, primarnega aluminija, zlitin ter proizvodov nove livarne, ki zahtevajo tudi največjo angažiranost delavcev v nabavni službi. Pri opredelitvi osnovnih surovin ločimo takšne:

— ki jih v celoti uvažamo iz konvertibilnega tržišča (Al F3, katodni materiali),

— ki jih uvažamo deloma iz konvertibilnega, deloma pa iz klirinškega tržišča (sintetični klorit, NaOH),

— ki jih deloma uvažamo, deloma pa nabavimo na domačem tržišču (boksit, petrolkoks, katranska smola),

— ki jih v celoti nabavimo na domačem tržišču (premog, mažut, velik del reprodukcijskega materiala itd.).

Iz opredelitve važnejših nabavnih virov je razvidna precejšnja odvisnost naše proizvodnje od uvoza surovin, ki se v nobenem primeru ne morejo substituirati z domačimi, kajti na domačem tržišču ni takšnih surovin. Poseben problem predstavlja nabava nekaterih domačih reprodukcijskih materialov (jekla, tesnila, izdelki iz gume itd.), katere kljub devizni udeležbi ni lahko zagotoviti. Plačilno-bilančni problemi celotne države se odražajo tudi pri zagotavljanju aktivne devizne bilance za našo DO, kar pomeni da nam primanjkuje deviznih sredstev. Devizna sredstva je pa možno zagotoviti le z izvozom, bodisi direktnim oziroma indirektnim preko predelovalcev.

Stanje na področju redne oskrbe osnovnih surovin iz uvoza je torej odvisno od naših izvoznih možnosti, oziroma izvoznih možnosti z namy povezane predelovalne industrije. Prav pri izvoznih možnostih predelovalne industrije se je v preteklem obdobju največkrat zataknilo, saj ni bila v stanju v celoti pokriti naše potrebe po deviznih sredstvih. Če

se bo takšna praksa ponavljala tudi v bodoče, bomo prisiljeni povečati direktni izvoz, katerega zornja meja so naše potrebe po deviznih sredstvih. Kontinuirano stremimo tudi za tem, da bi v čim večji meri uspeli spremeniti konvertibilni uvoz v klirinški oz. v domačo nabavo, dodatne možnosti za ublažitev deviznih problemov pa vidimo tudi v realizaciji maloobmejnih in kompenzacijskih poslov.

V prvih treh mesecih ni bilo bistvenih sprememb nabavnih cen, razen nekaterih izjem na domačem tržišču ter porasta tečaja tujih valut pri uvoznih surovinah.

Glede gibanja nabavnih cen v bodoče lahko pričakujemo porast tako na domačem tržišču kakor tudi iz uvoza. Porast nabavnih cen surovin iz uvoza bo odvisen predvsem od gibanja tečajev tujih valut, med tem ko bo naraščanje nabavnih cen surovin na domačem tržišču odvisno predvsem od uspešnosti mer ekonomske politike ter upoštevanja resolucijskih okvirjev.

Kljub najrazličnejšim problemom pri zagotavljanju redne oskrbe s surovinami in reprodukcijskim materialom, je proizvodni proces potekal kontinuirano. V posameznih obdobjih smo poslovali sicer s kritičnimi zalogami surovin, tako da je ena izmed nalog nabavne službe, da vzpostavi v prihodnje normalne zaloge glede na pogoje gospodarjenja, seveda v okvirih naših zmoglosti.

2. PRODAJNA PROBLEMATIKA

Okvir za cenovni položaj aluminija na svetovnem tržišču in doma, je težka gospodarska kriza v svetu. Le ta traja že nekaj let in mnogi jo primerjajo z največjo gospodarsko krizo doslej v letih 1929—1932. Gospodarstva najbolj razvitih držav stagnirajo, celo nazadujejo, kar se najmočnejše odraža prav na področju cen. Aluminij pri tem ni izjema in praktično vsi sektorji, ki uporabljajo ta metal, preživljajo težke čase. O tem pričajo podatki o številu nezaposlenih, ki dosegajo rekordne višine, o veliki konkurenci na tržiščih, ki poleg drugih metod predvsem znižuje cene. Za primer lahko navedemo samo avtomobilsko industrijo, nič boljše ni v gradbeni in ostalih, ki so glavni porabniki aluminija.

Najzgovornejši je podatek o položaju kakršen je bil lansko leto, so številke o višinah cen aluminija v svetu, ki so se gibale v raznih kvartalnih različno, vendar pa med US dolarjev 930 do 1.50/t za fob prodaje. Po splošnih ocenah so svetovne kapacitete surovega aluminija obratovalne s 50—60 % zmogljivostjo. Upanja in napovedi, da bo recesije naposled konec, so se občasno pojavljala že celo lansko leto, vendar kot kaže zaenkrat tega ni mogoče potrditi z gotovostjo tudi v praksi. Kar zadeva aluminij je bilo čutili določeno oživiljanje od konca januarja t. l., zaradi česar so se cene pričele

(Nadaljevanje s 3. strani)

dvigati. Trend cene na londonski borzi sicer kaže linijo rasti, ki pa ni enakomerna. Reakcije kupcev v I. kvartalu so nervozne in spremenljive, zadnjih 20 dni je cena stagnirala in rahlo padala, kar je povzročilo zastoje v nakupih. To je bežni prikaz površinskih manifestacij, ki ne morejo pojasniti vseh dogajanj, na katere vplivajo, ne nazadnje, tudi spekulacije.

Cene, ki smo jih dosegali v I. kvartalu letošnjega leta, se gibajo od US dolarjev 1.030 do 1.275/t na pariteti fob Koper ali Rijeka, kar pomeni, da so v to ceno vključeni še prevozni stroški od Kidričevega do Rijeke in namnupulacije z blagom do trenutka prečkanja ladijske ograje. To pomeni prevedeno na netto dinarski efekt din cca 90.000 din cca 110.000/t. Podatki so približni, ker je izvoz še v teku, natančno obračunsko ceno pa je mogoče ugotoviti potem, ko je izvozni posel končan v celoti, to pa pomeni realiziran priliv deviz, obračun izvoznih stimulacij in obračuni z banko, špediterji, izvozniki ipd. Navedene cene se nanašajo na aluminijske ingote, aluminijske »T« ingote in aluminijsko lito žico. Pripomniti velja, da znaša plan našega direktnega izvoza v letu 1983 7.000 ton in da bo v I. kvartalu realizirano cca 2.000 ton. Količina, s katero razpolagamo za izvoz in manevrski prostor v okviru livnega programa, glede na zahtevnost asortimenta za domače kupce, so elementi, ki niso omogočili še za spoznanje boljših cenovnih dosežkov v izvozu. Potrebno je vedeti, da z zalogami praktično ne razpolagamo, zlasti kar zadeva žico, zato je v tehniki ponujanja veliko negotovosti, ki se končno odrazi v nekoliko nižjih cenah. Na domačem tržišču se cena aluminija ni spremenila od

aprila 1982. Za ilustracijo navajamo, da smo v okviru skupnega prihodka z Impolom dosegli v lanskem letu povprečno ceno din 81.800/t, medtem ko je povprečna cena aluminijskih livarskih zlitin znašala din 82.025/t. Podatki za januar in februar letošnjega leta nam kažejo, da je pri aluminijskih livarskih zlitinah dosežena povprečna cena din 85.661,70/t, za blago dobavljeno Impolu pa trenutno ni mogoče ugotoviti povprečno dosežene cene, ker se bo le ta ugotavljala za cel kvartal.

Kot je znano, so cene za aluminij zadržane na obstoječem nivoju, medtem pa potekajo aktivnosti za spremembo in za sprejem predloga novega Družbenega dogovora, ki si utira pot do sprejetja skozi množico prepričevalnih zvezne administracije. V tem trenutku so napore jugoslovanskih proizvajalcev in predelovalcev aluminija za spremembo cene še bolj intenzivni, zaradi nedavnega povišanja cen električne energije, vendar zaenkrat še ni znano, ali bo družbeni dogovor v kratkem končno sprejet ali in kdaj oziroma za koliko bodo spremenjene domače cene aluminija.

3. UVAJANJE NOVIH PROIZVODOV

3.1. Rondice

Prve poizkusne količine so stekle septembra lani. Takoj na začetku je potrebno poudariti zahtevnost osvajanja te nove proizvodnje, glede na specifičnost proizvodnega programa in kvalitativnih zahtevkov, ki morajo odgovarjati potrebam tržišča. Kot kaže, mnogi podcenjujejo zahtevnost proizvodnje rondic, praksa pa kaže, da se dalj časa ni mogoče izogniti začetnim težavam pri osvajanju te proizvodnje. Nadalje je potrebno pojasniti, da je

postopek uvajanja rondic kot novega proizvoda za vsakega posameznega kupca nekaj, kar zahteva svoj čas in da tržišče, ki ga osvajamo, ni novo. To pomeni, da za te kupce že obstojajo dobavitelji, katerih kvaliteta je preizkušena in akceptirana. Naše rondice preizkušajo kupci najprej v nekaj komadih kot probne vzorce, po analizi dobljenih rezultatov sledijo nekoliko večji industrijski vzorci in šele nato je možno pričeti s postopnim uvajanjem v proizvodni program. Investicijski projekt je razen tega mogel predvideti le nekaj orodij za proizvodnjo rondic, medtem ko zahteva status konkurenčnega proizvajalca tudi do 80 orodij, ker je spekter dimenzij zelo širok. Ob tem se je pojavilo niz nepredvidenih problemov pri proizvodnji traku, pri zarenju, skratka na poti do izgotovitve, ki so zavlačevali še hitrejšo uvajanje na tržišče.

Nazadnje velja omeniti še nejasnosti pri plasmanu v zvezi s področji, ki jih v Jugoslaviji pokriva Impol. Naj takoj povemo, da je trenutno težak položaj tudi za kupce rondic, zaradi pomanjkanja metala v Impolu in da so polom nekatere skupne rešitve v smislu zagotavljanja naše prodaje na domačem tržišču. Za sedaj smo najboljše rezultate dosegli pri uvajanju naših rondic v Metaloplastiki Šabac ter v Aluminki Šipovo. Kontakte smo navezali tudi še z nekaterimi drugimi kupci, kot so 30. julij Kumanovo, Zdravilje Leskovac in Iskra Nova gorica, pri katerih je zlasti slednja tista, kjer ocenjujemo najhitrejši prodor, žal pa so nastali problemi z orodjem ravno takrat, ko je bilo potrebno odpremiti poizkusne vzorce.

Kar zadeva izvoz je glavno področje naših prizadevanj usmerjeno na evropsko tržišče. Do sedaj je bilo poslanih nekaj vzor-

cev kupcem v Avstrijo, Nemčijo in Finsko v okviru pogodbe z našim zastopnikom dipl. ing. Gruberjem. Kvaliteto naših rondic je akceptiral kupec na Finskem, dva v Nemčiji in eden v Avstriji. Vsi navedeni postopoma višajo naročene količine ob svojih dosedanjih dobaviteljih.

Veliko naporov vlagamo za prodor tudi na druga tržišča: Indija, Iran, Indonezija. Vendar so težave pri proizvodnji, ne glede na entuzijazem najbolj odgovornih vodilnih delavcev v TOZD Predelava pri začetnem osvajanju proizvodnje onemogočale vse do nedavna pravočasno pripravo vzorcev, ki pa so predpogoj za vsako nevezavo stikov s kupci. Menimo, da ima prodaja rondic svojo perspektivo, kar pa lahko pomeni le postopni uspeh pri uvajanju količin, v odvisnosti od nabave zadostnega števila orodij ter ob zagotavljanju ustreznih kvalitete.

3.2. IZPARILNIKI

Plasman izparilnikov v Jugoslaviji je vezan v tem trenutku na tri znane kupce: TGO Gorenje, Rade Končar Bitola in Obod Cetinje. Do sedaj je TGO Gorenje akceptiral en tip izparilnika, podobno je z Rade Končarjem Bitola, medtem ko Obodu Cetinje za sedaj še nismo uspeli zagotoviti zahtevanih tipov izparilnikov in torej od tega potencialnega kupca nimamo še potrdila, da lahko akceptira kvaliteto.

Problemi oskrbe z aluminijskimi trakovi (v bistvu gre za predelavo našega aluminija) s strani DO Impol še niso v celoti rešeni, toda ne ovirajo več postopnega uvajanja proizvodnje.

V teku so intenzivni tehnično-komercialni kontakti z vsemi tremi kupci in predvidevamo, da bodo dobave stekle dokaj pospešeno do konca prvega polletja 1983. Sektor za marketing

Iznajditeljstvo

Upravni odbor Sklada Borisa Kidriča je na predlog komisije za podelitev nagrad za izume in tehnične izboljšave, ki jo sestavljajo:

predsednik: Erik Vrenko, dipl. ing.

člani: prof. dr. Janez Dekleva, dr. Jože Gogala, prof. dr. Mirjan Gruđen, dr. Božo Hribernik, mag. Ciril Kastelic, Alenka Košak, dipl. ing., prof. dr. Jože Pahor, Tone Robič, dipl. ing.

na svoji seji dne 11. 3. 1983 sprejel sklep o podelitvi: **NAGRAD ZA IZUME IN TEHNIČNE IZBOLJŠAVE: prof. dr. BOJANU DRŽAJU, SJAJNI FLIS, dipl. ing., JOŽETU KUZMI, dipl. ing., JOŽETU JEROVŠKU, dipl. ing., RADENKU SALEMOVIČU, dipl. ing., IVANU GOZNIKU, dipl. ing. in LORI GABROVŠEK, dipl. ing. za uvedbo postopka pridobivanja zeolita A in njegovo vgradnjo v pralni prašek.**

Utemeljitev:

Avtorji so v laboratorijskem obsegu razvit postopek prenesli

v redno industrijsko proizvodnjo. Uporabili so toplo aluminatno lužnico iz tekoče proizvodnje glinice v obratu TGA v Kidričevem. Za proizvodnjo zeolita A je skupina uporabila že obstoječe naprave iz opuščenega »sinterskega« postopka z manjšimi adaptacijami in dopolnitvami.

Zeolit A je delni nadomestek (okoli 25 %) tripolifosfata pri proizvodnji pralnih praškov. Z dodatkom zeolita A bistveno zmanjšamo ekološko problematičnost odpadnih voda pri pranju. Proizvodnja v letu 1982 je bila 1000 t, za 1985 pa je predvidena okoli 100.000 t.

Razen občutnih deviznih prihrankov proizvodnja zeolita A pospešuje proizvodnjo bazičnih in finih kemikalij, to je raznih veziv, adsorbentov in katalizatorjev.

(Iz obrazložitve o podelitvi nagrad v letu 1983 — RSS, Sklad Borisa Kidriča)

INVENTIVNI PREDLOG ŠTEV. 292

Z naslovom »POENOSTAVITEV PREDELAVE V-m ZA ELEKTROLIZO« je prijavil inovator Konrad RIŽNER, mat. št. 3118, VKV finomehanik iz TOZD Kontrola kvalitete.

V laboratoriju za meritve so predelovali V-m za elektrolizo tako, da so uporabljali litoželezna ohišja Cdc-voltmetrov, v katero so vgrajevali voltmetre podjetja ISKRA. Do prijave inventivnega predloga so tako predelali cca 100 voltmetrov.

Potrebe po novih voltmetrih so narekovale dodatno nabavo 120 voltmetrov, ki pa so 15 mm debelejši. Ker voltmetrov starih dimenzij ne izdelujejo več, so drugačne dimenzije povzročale probleme pri vgradnji. Razmišljali so, da bi V-m vgrajevali s pomočjo vmesnega obroča, vendar bi bila izdelava obroča precej draga. Potrebno bi ga bilo

avtogeno izrezati iz 15 mm jeklene plošče, ga ostružiti in izvrtati šest izvrtin za pritrditev pokrova. Dodatno bi bilo potrebno izdelati še tesnilo, obroč antikorozijsko zaščititi ter z navojnim svedrom M5 vrezati nove navoje.

Avtor je prišel na idejo, da bi lahko pridobili dovolj prostora v ohišju za vgradnjo Iskrinih voltmetrov tako, da bi obrnili podnožje ohišja vertikalne osi za 180°. Na zadnji strani Cdc ohišij je namreč prostor za dovod priključnih kablov, ki je dovolj velik, da pridobijo manjkajočo globino za montažo novih Iskrinih voltmetrov.

S predlagano rešitvijo odpade potreba po dodatnem vmesnem obroču in ostalih novih fazah dela, kot je izdelava tesnila, vrtnje navojev, antikorozijska zaščita in nabava novih 20 mm daljših vijakov M5 — po 6 komadov za vsak voltmeter. Rešitev

Ozki nazori povzročajo otiščance na možganih (Žarko Petan)

Enotnost delovnega kolektiva TGA je na žalost že nekaj časa več ali manj popolnoma abstrakten pojem. Posamezniki ga temu primerno tudi pojmujejo, odvisno pač od lastnega (ne)razumevanja dejanskih dogajanj, od lastnih, mnogokrat izrazito egoistično obarvanih interesov, itd.

Dokazi za to, da smo v TGA na najboljši poti uzakonjenja skrajne decentralizacije odločanja o vitalnih problemih celotne delovne organizacije (od tu, do popolne ekonomske **anarhije** je le še korak!), niso potrebni!

Moj namen ni dokazovanje, da samoupravljanja ne moremo razumeti kot popolno sprejemanje vseh individualnih želja in idej članov delovnega kolektiva na področju gospodarjenja (proizvodnje, delitve, razvoja itd.), temveč kot demokratičen pristop k reševanju teh problemov. To nalogo, za katero ne manjka niti teoretičnih osnov, niti dokazov uresničevanja samoupravljanja iz prakse, prepuščam z veseljem drugim.

Popolnoma pa sem prepričan, da je vsem trezno razmišljajočim **popolnoma jasno:**

— da je obstoj TGA odvisen

od usode proizvodnje primarnega aluminija,

— da je ta proizvodnja potrebna nujnih posegov,

— da lahko pri teh posegih računamo samo na lastne moči.

Sigurno bi se bilo bolj prijetno poenotiti okrog drugačnih dejstev, vendar so časi za sanjarjenje očitno dokončno minili.

Spoznanje, da je obstoj TGA predvsem v naših lastnih rokah (upam, da tudi v večini glav!), mora biti tisti signal, ki bo dokončno pomenil konec tozovskega zaplotništva, ter dejansko poenotenje vseh sil za rešitev bistvenega problema.

KJE ZAČETI?

Vsekakor pri lastnih finančnih sredstvih. Vsako računanje na druge vire financiranja (banke, sovlagatelji) ni možno pred **definitivno združitvijo vseh razpoložljivih lastnih sredstev**. Teh je iz leta v leto manj, poleg vsega pa so razdeljena po posameznih tozidih.

Ker je vsako nadaljnje trošenje sredstev za druge namene, kljub dokazljivim pozitivnim učinkom, ki bi jih na posameznih po-

dročjih prinesla, neracionalno in nespametno, saj ne prispeva ničesar (direktno in takoj) k rekonstrukciji elektroliz, je pripravljen **samoupravni sporazum o združevanju razpoložljivih sredstev za MPPAI**.

Zavedamo se, da bo predlog nepovratnega združevanja sredstev, brez nadomestila za gospodarjenje z njimi, naletel na nemajhen odpor določenih struktur v posameznih tozidih, ki že sedaj (pred pričetkom javne obravnave!) poskušajo na okolico prenesti svojo globoko zaskrbljenost nad nadaljnjim razvojem lastne temeljne organizacije. Ob tem pa pozabljajo, da je usoda vseh v tem trenutku odvisna od modernizacije proizvodnje aluminija.

(Opomba: Dosedaj še nihče ni podal niti ideje, za kakršnokoli drugo proizvodnjo v TGA, ki bi ne bila tako ali drugače vezana na primarni aluminij!).

Pripravljene so tudi **spremembe samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za modernizacijo livarne I. faza**, ki je predvideval vračljivost združenih sredstev, ter nadomestilo za gospodarjenje z njim. Predvideva se sprememba vračljivih sredstev v nevračljiva, saj SaS o

nepovratnem združevanju sredstev za MPPAI predvideva zadrževanje **vse** akumulacije **vseh** TOZD (torej tudi TOZD Predelava aluminija) in ni razloga za obračunavanje in prenašanje udeležbe posamezne TOZD na skupnem dohodku TOZD Predelava aluminija, zatem pa ponovno prenašanja združena sredstva.

Upam, da mi je uspelo vsaj deloma pojasniti nujnost pričetka enotne akcije za uresničitev načrtov (res močno okleščenih), o katerih smo vse predolgo samo govorili, čakali na pomoč ter krivili vse in vsakogar, le sebe niti enkrat.

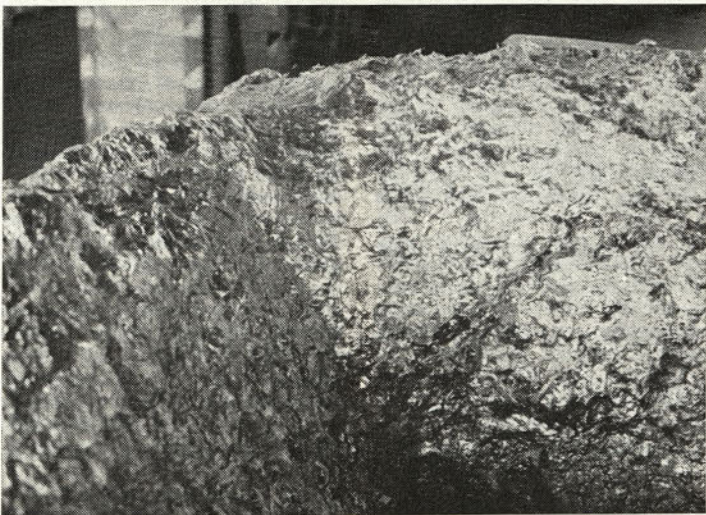
BO TOKRAT KAJ DRUGAČE?

Bo, vendar samo takrat, ko bo zdravi večini kolektiva uspelo **utiščati** posameznike, ki so vedno polni dvomov v vsako predlagano rešitev, polni dvomov in sumničenj v vsakega, ki je pripravljen delati, obenem pa polni fantastičnih, vsak dan novih idej in rešitev.

Jugo verzije italijanskega pregovora, ki velja za takšne ljudi: »Razbiti ladji noben veter ni po godu«, tokrat še ne bom uporabil.

Danilo TOPLEK

Aluminij

ne zahteva nobene dodatne faze dela, niti dodatnega materiala.

V TOZD Proizvodnja aluminija, kjer vgrajujejo te voltmetre, so menili, da je ideja tega, kakor marsikaterega drugega inovacijskega predloga, nagrajena že z mesečnim osebnim dohodkom. O odškodnini oz. posebnem nadomestilu avtorju za uporabo njegovega predloga niso v tej TOZD hoteli nič slišati.

Za strokovno mnenje smo prosili še TOZD Kontrola kvalitete. Tu so ugotovili, da je predlog nesporno tehnična izboljšava in s tem koristen za TGA. Na osnovi te ugotovitve so predlagali, da komisija za inventivno dejavnost potrdi koristnost predloga. Menili so, da je glavna korist predloga v TOZD Proizvodnja alumi-

nija, vendar je zaradi sistema delitve skupnega prihodka v TGA korist podanega predloga tudi v TOZD Kontrola kvalitete.

Komisija za inventivno dejavnost je predlagala DS TOZD Kontrola Kvalitete, da sprejme inventivni predlog števil. 292, avtorju pa prizna posebno plačilo v obliki enkratne nagrade v znesku din 7.638.—. Delavski svet TOZD Kontrola kvalitete je na svoji seji dne 16. 2. 1983 ta predlog potrdil. Avtorju smo že nazkazali posebno nadomestilo na njegov žiro račun.

Tov. Rižner je naš star znanec. Dospel je za med inovatorje vpisal devetkrat, šest njegovih predlogov se v TGA že uporabljata enega še rešujemo.

C. P.

Spet medsebojni odnosi

Marsikdo bo seveda takoj rekel, ja dragi človek, kdo pa danes nima težav, kdo ne pozna problemov in kdo med nami se še le spominja dobrih časov, ko so naši medsebojni odnosi pa le bili na povsem drugačni ravni in višini, kot so le-ti prav v zadnjem času, saj se vse vrtilo kot nek film s strašno hitrostjo. Ali nas zares prehiteva čas od katerega smo pričakovali brez dvoma vseprej kaj drugo kot pa to čemur smo danes priče. Ime naše delovne organizacije, nekoč znane po izrednih odnosih in uspehih, se danes vsepogostejše pojavlja na straneh raznih časopisov (dnevnikov), kjer so naši notranji odnosi prikazani v dokaj klavrnih in žalostni luči, ki prav gotovo niso več v čast in ponos delovnemu kolektivu, ki še povrh vsega nosi ime po našem velikem revolucionarju in humanistu ter gospodarstveniku — pokojnem Borisu Kidriču.

Za večletno nerazumljivo ravnanje nekaterih posameznikov — morda tudi skupin — nas je danes privedlo tako daleč, da se o naši delovni organizaciji ponovno mnogo govori, vendar žal tokrat povsem drugače kot nekoč. Kje so torej tisti davni minuli — lahko bi rekli zlati časi, ko smo se med seboj razumeli kot resnično ena dobra družina. Vseh osem ur v tovarni smo bili kot eden. Vedeli smo, kaj hočemo in bili smo vedno pripravljeni deliti dobro pa tudi slabo, če je do tega kdaj le prišlo. Poznali smo dobre in samo željene medsebojne odnose. Vedeli smo,

da sta od naših notranjih odnosov in našega truda odvisna rezultat dela in naši poslovni uspehi ter seveda to, da so o nas govorili le spoštljivo in vedno le dobro. Če se danes torej le spominjamo naše lepe preteklosti, potem si niti malo ne moremo misliti, da je sploh kaj takega mogoče, — da je mogoče to, da je razbita naša enotnost, da smo se nekako porazdelili ne le po tozidih, ampak še celo nekaj več, kar je resnično nerazumljivo.

Ali se resnično tisti, ki danes hočejo povsem nekaj drugega, ne zavedajo, da je ponos našega kolektiva zelo zbledel in to mnogokrat po zaslugi takih ljudi, ki nimajo niti osnovnega pojma, kaj smo vse prestali tisti, ki smo v tem kolektivu od vsega začetka njegovega obstoja, mnogi pa tudi še iz časov, ko so to našo tovarno gradili, vendar si takrat prav gotovo niti v sanjah niso predstavljali, kaj jih bo doletelo nekaj let pred upokojitvijo. Prav gotovo jim ni in jim ne more biti vseeno, da se danes dogajajo v naši tovarni take nemogoče razmere. Precej vzrokov za tako današnje stanje je iskati tudi v naši lagodnosti iz minulih let, ko smo pa le preveč pozabljali na nekatere pojave, ki bi jih morali zatreti že v kal in ne dopuščati, da si nekdo dovoljuje pravice, ki mu ne pripadajo. Družbenopolitične organizacije zato danes nimajo več nobene prave avtoritete niti moči, da bi se tako stanje vrnilo na stare tire. Mnoge razprave tako v ZK kot sindika

(Nadaljevanje na 6. strani)

Izguba s pozitivnim predznakom

O izgubi, ki jo proizvajamo v obratu predelave, se dajejo izjave v sredstvih javnega obveščanja, zato je zadnji čas, da o njej seznanimo tudi delavce v TGA. Ne samo načelno, ampak s številkami.

V bilanci uspeha TOZD Predelava izguba ni prikazana, ker smo jo baje skrili. To smo storili tako, da bilance uspeha nismo izdelali v skladu z veljavnimi akti, razmišljajo tisti, ki o izgubi govorijo.

Prav imajo, da je bil ves celotni prihodek TOZD ustvarjen preko skupnega proizvoda v aluminijem krogu in da pri izdelavi bilance uspeha niso bila upoštevana določila Pravilnika o načinu urejanja medsebojnih faznih proizvodov in opravljenih storitev med TOZD in SaS o združevanju dela in sredstev za modernizacijo livarne. Na osnovi pravilnika bi morala TOZD izkazati prihodek ustvarjen s prodajo žindre in granulata ter pretapljanje kot eksterno realizacijo, na osnovi SaS o združevanju dela in sredstev pa bi morala TOZD ugotoviti dohodek kot rezultat združenih sredstev in jih skupaj z odškodnino vrniti združevalcem.

Skušal bom odgovoriti na vprašanje, koliko je obrat predelave prispeval k zmanjšanju oz. povečanju dohodka v TGA in kako bi izgledala bilanca uspeha TOZD Predelave, če bi se določila veljavnih aktov dosledno spoštovala.

Ocena prispevka obrata predelave k dohodku TGA je delana na naslednjih izhodiščih:

— če bi namesto širokega traku in žice za Impol vlivali brame in okroglice, se bi prihodek zmanjšal za 58 mio din.

— če nam novozgrajene zmogljivosti v obratu predelave ne

bi omogočile pretapljanja, bi bil prihodek nižji za 222 mio din.

— če ne bi bilo obrata predelave, novih proizvodov in pretapljanja, bi bila porabljena sredstva nižja za 117 milijonov.

V oceni so upoštevane nižje obveznosti iz dohodka na račun obresti in zavarovanja, kakor tudi nižji OD in stanovanjski prispevek na račun povečanega števila delavcev v obratu predelave.

Brez obrata predelave bi bil dohodek TGA v letu 82 za 162 mio nižji kot je bil. Primerljivi dohodek v primerjavi z letom 1981 ne bi rasel za 34 % ampak

— žindra, granulata, pretapljanje predstavljajo eksterno realizacijo TOZD

— TOZD je na aluminijem krogu udeležena z 8 %. Če je znašala udeležba v letu 80 in 81 7 %, potem je 8 % udeležba vključno z obratom predelava prejnizka kot visoka (v planu 1982 9,3 %).

V tabeli so številke po ZR in ocenjene

	v mio din	
	ZR	Ocena
Celotni prihodek	368	523
Porabljena sredstva	235	235
Dohodek	133	288

V tabeli je prikazana bilanca uspeha TGA po ZR in ocena na osnovi gornjih izhodišč:

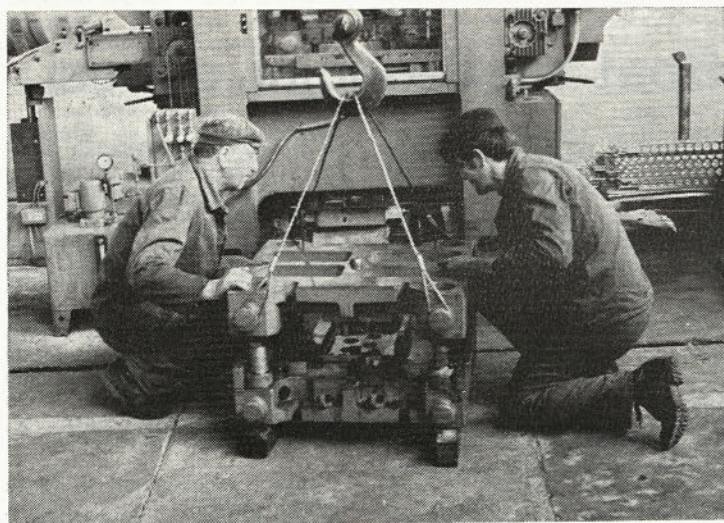
	v mio din		
	ZR	Ocena	Razlika
celotni prihodek	4.526	4.247	279
porabljena sredstva	3.395	3.278	117
dohodek	1.131	969	162
čisti dohodek	725	582	143
— za OD	555	498	57
— za sklade	130	47	83
— del ČD za stan. potrebe	39	36	3

Samo eksterna realizacija znaša 235 mio din in pokriva vsa porabljena sredstva. V strukturi celotnega prihodka predstavlja eksterna realizacija 64 %. Drži, da ima realizacija izven skupnega prihodka povratni vpliv na druge udeležence v skupnem prihodu, vendar ne tako velikega, da bi se deležbi bistveno menjali. TOZD bi torej zaključila leto 82 z indeksom rasti dohodka okrog 215 %, ostale TOZD ustrezno m anj. Iz naslova združevanja sredstev bi TOZD ponovno poegnala boljši konec, saj so ostale TOZD zastopane samo s 37 % v predračunski vrednosti. Po gornjih podatkih so združena sredstva praktično že vrnjena. Prej kot smo se uspeli dogovoriti za osnove in merila. Eni pa še kar naprej mahajo, da se določila sporazuma ne izvajajo.

Verjamem, da se zdi nesprejemljivo, da bi TOZD Predelava izkazala v letu 1982 večji dohodek kot TOZD Glinica, TOZD Proizvodnja ali TOZD Vzdrževanje, če bi bil obračun izvršen v skladu z veljavnimi akti, toda tako je. Podobno kot ni sprejemljivo, da čistilka iz SASA v Zadru prejema trikrat večji OD kot v TGA, in ga bo prejela tako dolgo, dokler ne bo ugotovila, da je ustvarjeni dohodek rezultat izjemnih ugodnosti in ga ni možno razporediti za OD. Do takšnega spoznanja pa hitro ne bo prišla.

Ivan KODRIČ

Montaža orodja

(Nadaljevanje s 5. strani)

tih in ostalih samoupravnih organih ostajajo zgolj formalno napisani sestanki ter njihovi sklepi obležijo v predalih tistim, ki jih sprejemajo v nadaljnjo odločanje in urejanje razmer. Če danes niti direktorji TOZD ne najdejo skupnega jezika in poti za mnoga usklajevanja, ker pač eno odgovarja enim drugo drugim in tako končno potegne krajši konec celotni kolektiv, ki je za vsa ta dogajanja pa najmanj kriv. Celoletni ukrep družbenega varstva nas ni popolno nič izučil, ni nas streljal — celo več kot je videti in slišati nam preti že zopet drugi! Toda, kako dolgo bo šlo tako naprej? Tako stanje je dokaj nevzdržno in nemogoče in zahteva skrajni poseg v to, da se kaj takega prepreči in se ne ponovi. Naš osnovni cilj mora biti takojšnja ureditev normalnih pogojev delovanja, složno

ter le dobro gospodarjenje, da si tako vsaj malo izboljšamo svoj položaj v katerem se nahajamo. Videti je, da nas niti današnje težko gospodarsko stanje naše države niti malo ne zanima, nas ne strezni in nas privede do spoznanja, da tako ne moremo niti ne smemo naprej.

Posamezniki in tudi DPO naj odgovarjajo za tisto, česar ne izvajajo po skupnih dogovorih in skupnih ciljih našega gospodarjenja, saj je skrajno neodgovorno in nemogoče, da si vsak TOZD hoče pripraviti nekatere svoje akte in plane, kar je resnično zaskrbljujoče oziroma v sedanjih pogojih niti to ni mogoče. Prav gotovo si delavci tega ne želijo, kajti prav skaljeni medsebojni odnosi in nezaupanje eden v drugega so velika nevarnost za razkol nekoč tako stabilnega in močnega kolektiva, ki ni

samo za 17 %, to pa pomeni, da bi v TGA smeli izplačati za 45 milijonov din (približno enomesečni OD TGA) manj, neupoštevajoč zaposlene v obratu predelave. Če vemo, da znaša amortizacija v obratu predelave približno 2,6 milijarde starih din (pri 20 milijardah amortizacije, kot smo čitali v Mladini, bi bila resnično izguba) ter da smo v sklade preko učinkov obrata predelave izločili 83 milijonov, potem prispevek obrata predelave k poslovnemu uspehu TGA nima negativnega predznaka. Ena plača in skupaj z amortizacijo 11 starih milijard reprodukcijskih sredstev, bi tudi najbolj vnetim iskalcem očetov zgrešene investicije, moralo biti dovolj, da svojo energijo usmerijo v reševanje tistih nalog, za katere so plačani.

Zanimiva je bilanca uspeha TOZD Predelava, če bi bila izdelana na naslednjih izhodiščih:

bil le ponos Kidričevega in ptujске občine, ampak je njegov sloves bil znan po vsej naši domovini. Poznani smo bili kot gigant aluminijске industrije na Dravskem polju in brez dvoma gigant v Jugoslaviji, ki je pričel s tako veliko proizvodnjo kovine bodočnosti. Čeprav je v začetku obratovanja prihajalo do mnogih izrednih težav, saj mnogi sploh nismo prej delali v kakih tovarnah ali podobno, toda vse delo smo opravljali s skupnimi močmi, bili smo složni in enotni. Vdali so izredni medsebojni odnosi in tako je prihajalo tudi do takih uspehov, ki smo jih dosegali. Nobeno delo nam ni bilo pretežko, nobena naloga taka, da ji ne bi bili kos in je ne bi izvršili. Vedeli smo, kaj hočemo in v tej smeri tudi zato dosegali tako dobre uspehe in rezultate skupnega dela. In danes? Prav

gotovo nas taka pot ne bo dolgo vodila v smer, ki smo si jo zastavili z našimi plani in programi tudi v srednjeročnem planu razvoja, ker je skratka delo v sedanjih razmerah skoraj nemogoče. Delavci med seboj se zavedamo stanja, čeprav delamo v raznih tozdih pa nam je skupen le en sam cilj, boljši rezultati dela in seveda zato tudi boljši OD in osebni in družbeni standard. Vsekakor pa bodo o tem morali razmisliti tudi tisti, ki lahko k takemu normaliziranju stanja doprinesejo največ. Strokovnjaki so potrebni delavcem — delavci strokovnjakom in tako bomo le edino prebili oz. premagali vse težave, saj smo samo složni in enotni, z dobrimi medsebojnimi odnosi kos vsem težavam ter problemom, ki so trenutno in ki nas še čakajo v prihodnje!

France MEŠKO

Kako smo poslovali

Iz tabele I. in II. je razvidno, kako smo poslovali v mesecu marcu. Kolona indeks v tabeli I. prikazuje odnos dosežene proizvodnje tekočega leta v primerjavi s proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta ter odnos dosežene proizvodnje v primerjavi z osnutkom letnega plana poslovanja 1983.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA

TOZD/PROIZVOD	Enota mere	Osnutek letnega plana		DOSEŽENO				INDEKSI			
		III	I-III	1982		1983		1983/1982		1983	
				III	I-III	III	I-III	7:5	8:6	7:3	8:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al 203 — izluženo	t					8.598	24.587				
Al 203 — predelano	t					528	1.547				
Skupaj	t	8.884	25.330	10.110	27.746	9.126	26.234	90	94	103	103
Kalcinirana glinica	t	8.238	23.917	8.922	26.757	8.237	25.278	92	94	100	106
Prodani hidrat	t	387	1.123	183	775	528	1.547	289	200	136	138
Skupaj	t	8.625	25.040	9.105	27.532	8.765	26.825	96	97	102	107
Raztop. vodno steklo	t	467	1.356	269	732	445	925	169	126	97	68
Zeolit A-suhi	t	146	424	—	—	63	104	—	—	43	25
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
Elektrolit. Al — hala A	t	1.701	4.938	1.759	5.132	1.811	5.228	103	102	106	106
Elektrolit. Al — hala B	t	2.091	6.070	2.154	6.272	2.133	6.261	99	100	102	103
Anodna masa	t	2.480	6.822	2.362	6.469	1.323	5.465	56	84	53	80
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Al formati	t	1.044	3.030	2.462	7.101	2.385	5.958	97	84	228	197
Al žica	t	518	1.504	265	771	482	1.728	182	224	93	115
Al trak — ozki	t	255	740	134	144	36	38	27	26	14	5
Al trak — široki	t	883	2.564	443	780	181	661	41	85	20	26
Rondelice	t	127	370	—	—	18	19	—	—	14	5
Izparilci	t	59	172	—	—	11	14	—	—	19	8
Al zlitine: gnetne	t	595	1.726	612	1.583	350	1.623	57	103	59	94
livarske	t	747	2.170	199	1.462	1.035	1.873	520	128	139	86
Predzlit.: last. poraba	t	87	252	65	176	113	270	174	153	130	107
prodaja	t	—	—	—	24	39	39	—	163	—	—
Drogi za kline + stik.	t	10	28	25	61	4	13	16	21	40	46
LIVARNA SKUPAJ	t	4.325	12.556	4.205	12.102	4.654	12.236	111	101	108	97
Pretapljanje Al	t	265	769	421	1.172	160	970	38	83	60	126

TOZD Tovarna glinice

V mesecu marcu smo proizvedli 8.598 ton Al hidrata Al 203 in predelali 528 ton Al hidrata Al 203, to je skupaj 9.126 ton in s tem presegli planirano proizvodnjo v osnutku plana poslovanja za 242 ton (indeks 103). V prvem kvartalu znaša redna proizvodnja Al hidrata Al 203 24.587 ton, predelava Al hidrata Al 203 pa 1.547 ton. Skupna proizvodnja znaša 26.134 ton in je večja od predvidene za 804 ton oz. 3 %, glede na isto obdobje preteklega leta pa je manjša za 1.612 ton oz. 6 %.

Proizvodnja kalcinirane glinice je v marcu dosežena z 8.237 ton, Al hidrata Al 203 in predelave za prodajo pa smo proizvedli 528 ton, kar znaša skupaj 8.765 ton in je večja od načrtovane za 140 ton (indeks 102). V obdobju I-III znaša skupna proizvodnja (kalcinirana glinica in prodani hidrat) 26.825 ton in presega planirano v osnutku letnega plana poslovanja za 1.785 ton oz. 7 %, glede na isto obdobje preteklega leta pa je manjša za 707 ton oz. 3 %.

Iz tabele II je razvidno, da smo pri redni proizvodnji Al hidrata Al 203 in pri predelavi Al hidrata Al 203 v prvem kvartalu porabili za 11 % več pare, za 3 % več električne energije in za 48 % več žganega apna. Poraba Na hidrata je pod predvideno za 19 %. Pri proizvodnji kalcinirane glinice smo v prvih treh mesecih porabili več mazuta (indeks 110) in več pare (indeks 111), kot smo načrtovali. Poraba Al fluorida je 72 % in električne energije 97 % glede na planirano v osnutku plana.

V mesecu marcu smo proizvedli 455 ton raztopljenega vodnega stekla (indeks 97), v obdobju

I-III pa znaša proizvodnja 925 ton in ne dosega predvidene za 431 ton oz. 32 %.

Proizvodnja zeolita A — suhega je dosežena v marcu s 63 ton, to je 83 ton manj od planirane v osnutku letnega plana (indeks 43). V času od januarja do marca smo proizvedli 104 ton zeolita A-suhega in s tem nismo dosegli načrtovane proizvodnje za 320 ton (indeks 25).

TOZD Proizvodnja aluminija

V mesecu marcu smo v hali A proizvedli 1.811 ton elektrolitskega Al in s tem presegli planirano proizvodnjo za 110 ton oz. 6 %. V hali B znaša v marcu proizvodnja 2.133 ton in je za 42 ton večja od planirane (indeks 102). Skupna proizvodnja hale A in B znaša v marcu 3.944 ton in je za 152 ton oz. 4 % večja od načrtovane v planu poslovanja. V prvem kvartalu smo proizvedli v hali A 5.228 ton elektrolitskega Al, v hali B 6.261 ton, to je skupaj 11.489 ton in s tem presegli planirano proizvodnjo za 481 ton (indeks 104), proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta pa smo presegli za 85 ton (indeks 101).

Poraba surovin je v hali A v prvem tromesečju manjša od planirane pri anodni masi za 1 %, pri kriolitu za 16 % in pri električni energiji za 3 %. Večja je samo poraba Al fluorida za 12 %.

V hali B je prekoračena samo poraba Al fluorida (indeks 111), ostalih surovin pa smo porabili manj kot smo planirali, kriolit (indeks 84), električna energija (indeks 98).

Proizvodnja anodne mase znaša v marcu samo 1.323 ton, to je za 1.157 ton manj od planirane

II. PREGLED PORABLJENIH NAJVAŽNEJŠIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

TOZD/SUROVINE	Enota mere	Osnutek let. plana poslov.	DOSEŽENO		INDEKS	
			II	I-II	4:3	5:3
1	2	3	4	5	6	7
TOZD TOVARNA GLINICE						
Al hidrat Al 203						
— boksit	t	* 2,693	2,808	2,688	104	100
— Na hidroksid 100 %	t	* 0,11258	0,06538	0,09099	58	81
— para	t	4,450	4,601	4,948	103	111
— el. energija	kWh	358,762	361,544	370,689	101	103
— žgano apno	t	0,032	0,05953	0,04726	186	148
Kalcinirana glinica						
— tekoče gorivo	t	0,11951	0,11972	0,13138	100	100
— para	t	0,04265	0,04856	0,04747	114	111
— Al fluorid	t	0,00025	0,00024	0,00018	96	72
— el. energija	kWh	32,13099	31,94691	31,07907	99	97
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA						
Elektrolit. Al — hala A						
— glinica	t	1,920	1,91971	1,91970	100	100
— anodna masa	t	0,585	0,56666	0,57650	97	99
— kriolit	t	0,035	0,3256	0,02924	93	84
— Al fluorid	t	0,035	0,03690	0,03917	105	112
— el. energija	kWh	19,221	17,601	17,684	97	97
Elektrolit. Al — hala B						
— glinica	t	1,920	1,91979	1,91989	100	100
— anodna masa	t	0,570	0,56962	0,56744	100	100
— kriolit	t	0,035	0,02832	0,02927	81	84
— Al fluorid	t	0,035	0,04123	0,03882	118	111
— el. energija	kWh	17,465	17,396	17,116	100	98
Anodna masa						
— petrolkoks	t	0,67165	0,66591	0,65896	99	98
— katranska smola	t	0,338015	0,34374	0,35069	102	104
— mazut	t	0,0055	0,00520	0,00462	95	84
— el. energija	kWh	150	170	148	113	99
* programiran normativ						

ne (indeks 53). V prvem kvartalu znaša proizvodnja 5.465 ton ter s tem nismo dosegli planirane v planu poslovanja za 1.357 ton oz. 20 %, proizvodnje v istem obdobju preteklega leta pa ne za 1.004 ton oz. 16 %.

Pri proizvodnji anodne mase smo v obdobju I-III porabili 98 %

petrolkoka, 104 % katranske smole, 84 % mazuta in 99 % električne energije.

TOZD Predelava aluminija

V livarni in obratu predelave smo v marcu proizvedli 4.654 ton različnih livarniških proizvodov

(Nadaljevanje na 14. strani)

Koliko sporov pravna služba izgubi

Vprašanje iz naslova sem si zastavil, ker še zmeraj naletim na včasih precej razširjeno mnenje, da pravna služba vse spore izgubi in zaradi nekaterih očitkov naši službi v zadnjem času. Ti očitki namigujejo na nepristranost in na »idejno usmerjenost« naše službe.

Iz širšega področja dela naše službe sem izbral za malo statistično obdelavo tisto področje dela, kjer je naša uspešnost najbolj objektivno vidna. To je področje sporov pred sodišči. Na tem področju ima odločilno vlogo, poznavanje pravnih predpisov in poznavanje pravne prakse in teorije ali z drugo besedo — strokovnost. Razen tega pa se zlasti iz sporov pred Sodišči združenega dela zrcali tudi uspešnost samoupravne organiziranosti in v veliki meri uspešnost pravnega svetovanja samoupravnim organom pri odločanju o zahtevkih za varstvo pravic in v drugih zadevah. Žal pa se ponekod v delovni organizaciji pojavljajo primeri, ko organi odločajo mimo naših pravnih mnenj. V večini primerov potem sodišče take sklepe razveljavi. To se je doslej zgodilo v vseh primerih, razen v enem.

Leto	Vrsta spora	Uspešno končani	Neuspešno končani	%
1979	Mandatne	4	—	
	Del. spori	11	4	
	Stanovanjski	6	1	
	Štipend.	11	—	
	Odškodninski	4	—	
Skupaj:		36	5	88
1980	Mandatne	11	—	
	Del. spori	10	1	
	Stanovanjski	7	1	
	Štipend.	23	2	
	Odškodninski	7	—	
Skupaj:		58	4	94
1981	Mandatne	10	—	
	Del. spori	8	2	
	Stanovanjski	5	—	
	Štipend.	9	—	
	Odškodninski	44	1	
Skupaj:		76	3	96
1982	Mandatne	7	2	
	Del. spori	8	1	
	Stanovanjski	4	—	
	Štipend.	5	—	
	Odškodninski	42	3	
Skupaj:		66	6	92
Vsa leta skupaj:		236	18	93

Iz podatkov tabele je videti, da je dvom v našo strokovnost neupravičen. Vzel sem podatke iz let od 1979 do 1982 za vsa področja sporov pred rednimi in samoupravnimi sodišči po vpisnikih, ki se vodijo v naši službi. Upoštevani so spori, ki so bili začetni v označenem letu in do sestave tega članka pravno-močno končani.

Videti je, da se obseg v naši službi hitro povečuje (za leto 1982 je v vpisnikih še precej nerešenih sporov, sicer bi bilo število višje kot je v letu 1981; upoštevani so končani spori). Uspešno je bilo torej za našo službo končanih 236 od skupaj 254 sporov. To pomeni, da smo uspeli v 93 % primerov uveljaviti stališče temeljne organizacije, ki nas je za spor pooblastila. Med neuspešne spore smo šteli tudi dva taka, kjer se je naše stališče razlikovalo od stališča temeljne organizacije, pa je potem sodišče zahtevek temeljne organizacije zavrnilo. Tega pa ne bi storilo, če bi temeljna organizacija ravnala po našem nasvetu.

Podatki v tabeli že sami po sebi odgovarjajo tistim, ki trdijo, da pravna služba vse spore izgubi. Prav tako pa potrjuje našo pravilno usmerjenost, kajti objektivni podatki kažejo, da se uspešno držimo predpisov, ki jih je naša služba postavila kot svojo usmeritev. Boljšega dokaza za našo pravilno usmerjenost kot je ta, da spuštujemo zakonitost, si kot pravna služba tudi ne želimo. Menimo, da se zavzemanje za socialistične odnose dokazuje z ravnanjem v skladu z zakonitostjo.

Visok procent uspešnosti v delovnih sporih pomeni tudi, da samoupravnim organom pravilno svetujemo, kako naj odločajo v samoupravnih razmerjih. Niti vsak deseti udeleženec ne uspe s svojim zahtevkom zoper odločitev organov.

Iz visokega deleža uspešnih rešitev v odškodninskih sporih, tam uspe komaj vsaki dvajseti, se zrcali uspešnost izvajanja pripravljanih postopkov in strokovnega svetovanja komisiji v disciplinskih zadevah. Odškodninski postopki so namreč v mnogih primerih nadaljevanje disciplinskega postopka oz. postopka za določitev pavšalne odškodnine.

Nimajo pa osnove niti očitki, da dajemo mnenja pristransko in da navijamo za eno ali drugo stran. Razen tega, da nima smisla dajati mnenj za katera je očitno, da niso v skladu s predpisi, saj se taka stvar kaj hitro ugotovi, tudi ne želimo zapravljati ugleda, ki ga kot strokovna služba uživamo v delovni organizaciji in izven nje. Vsako pravno mnenje naše službe je sad posvetovanja med delavci službe. Pri njegovi sestavi proučimo zlasti predpise, dosegljivo teoretično gradivo, sodno prakso, mnogokrat pa se posvetujemo tudi s strokovnjaki in organi izven delovne organizacije. Marsikdaj je za enim samim odstavkom ure ali pa celo dneve študija, zato menimo, da ni prav, da o naših mnenjih kar mimogrede sodijo ljudje, ki se na pravo ne spoznajo.

Podatki torej kažejo, da opisani očitki ne temeljijo na dejstvih, ampak, da je ravno nasprotno, da je delo naše službe nadpovprečno uspešno.

Branko RESNIK, dipl. iur.

Odločanje delavskega sveta o zahtevkih za varstvo pravic

V naši delovni organizaciji se večkrat pojavljajo vprašanja, kako lahko odloča delavski svet, kadar so vloženi zahtevki za varstvo pravic ali pritožbe kot temu po domače rečemo. Posredujemo nekaj misli oz. stališč Janeza Grudna, ki so objavljene v časopisu za pravna vprašanja »pravna praksa« z dne 10. februarja 1983.

Pravica do pritožbe iz 25. čl. ustave SFRJ zoper odločbe in druge posamične akte, ki jih izdajajo na prvi stopnji sodni, upravni in drugi državni organi ter zoper takšne akte samoupravnih organizacij in skupnosti, ki izvršujejo javna pooblastila, je konkretizirana v procesnih zakonih pa tudi v samoupravnih aktih skupnosti. Procesni zakoni vsebujejo določbe o prepovedi odločanja v pritožnikovo škodo, takšno načelo pa je vseboval tudi 69. člen zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci.

Zakon o združenem delu nima določb o omejitvi, ki naj bi veljala za delavski svet, kadar odloča o delavčevi zahtevi za varstvo pravic, pač pa zakon o delovnih razmerjih v 181. čl. glede postopka v temeljni organizaciji napotuje na smiselno uporabo zakona o sodiščih združenega dela in posredno na zakon o pravnem postopku. Ob prevladujočem stališču, da tudi v postopku pred sodišči združenega dela velja načelo o prepovedi reformatio in peius (odločanje v pritožnikovo škodo), bi utegnili tolmačenje 181. čl. ZDR v tem smislu, da predstavlja kontinuiteto s prejšnjo določbo 69. čl. zakona o medsebojnih razmerjih, privedi do zaključka, da delavski svet ob delavčevi zahtevi za varstvo ne more odločati v njegovo škodo.

V pogojih, ko le delo in rezultati dela določajo materialni in družbeni položaj človeka (11 čl. ustave SFRJ), ni razlogov za varovalne norme znotraj temeljne organizacije. Odgovornost in so-

lidarnost sta nujno povezana z zakonitostjo. Načelo zakonitosti je prvenstveno za delo delavskega sveta, kar je poudarjeno tudi v 502. čl. zakona o združenem delu.

Po navedeni zakonski določbi delavski svet razveljavi akt, ki ga je sprejel njegov izvršilni organ, če je le-ta z njim prekršil samoupravni splošni akt. Zaradi pristojnosti delavskega sveta, da posega v odločitve, s katerimi so kršene določbe samoupravnih splošnih aktov, zaradi značilnosti medsebojnih odnosov v združenem delu in interesa vseh delavcev, da samoupravni organi o njihovih pravicah odločajo v skladu z zakonom in samoupravnimi akti, je možen zaključek, da delavski svet pri odločanju o delavčevi zahtevi za varstvo pravic ne velja načelo o prepovedi odločanja v pritožnikovo škodo. Kadar je sicer delavec z aktom izvršilnega organa priznana več, kot mu gre po zakonu ali samoupravni normi, je to lahko storjeno le na škodo drugih delavcev temeljne organizacije. Možnost posredovanja delavskega sveta v takšnih primerih (spričo vsebine 502. čl. ZZD) ne more biti omejena s procesnimi razlogi.

Tudi Sodišče združenega dela SRS je v odločbi (opr. št. SP. 1471/82) zavzelo stališče, da je delavski svet mogel ob reševanju delavčeve zahteve za varstvo odvzeti pravico, ki mu je bila v nasprotju z zakonom priznana s strani komisije za delovna razmerja.

Navedeno stališče pa ne more veljati v primeru, kadar le delavec ugovarja zoper odločbo disciplinske komisije. Disciplinsko komisijo volijo delavci, zoper njeno odločbo lahko ugovarja tako delavec, kot tisti, ki je zahteval uvedbo disciplinskega postopka. Delavec ima v disciplinskem postopku ustrezne procesne garancije, ki zagotavljajo, da bodo v njem ugotovljeni vsi objektivni in subjektivni elementi kršitve

(Nadaljevanje na 9. strani)

Disciplinski ukrepi

1. Štefan MOHORIC, mat. št. 5171, iz tozd Proizvodnja aluminija, prišel na delovno mesto v vinjenem stanju ter imel vsled tega neopravičen izostanek, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

2. Bojan VERLAK, mat. št. 5361, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

3. Dušan KAVČEVIČ, mat. št. 5594, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

4. Franjo GNILŠEK, mat. št. 5291 iz Delovne skupnosti skupnih služb, ker pravočasno ni obvestil samoupravne delavske kontrole, da se delavci s posebnimi pooblastili ne morejo uskladiti oz. dogovoriti glede osnov za letni plan poslovanja ter zaradi tega ni bil plan poslovanja 1982 sprejet v zakonitem roku, izrečen ukrep — javni opomin.

5. Franc MILOŠIČ, mat. št. 5757, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

6. Ivan PODLESNIK, mat. št. 5254, iz tozd LLBK Trbovlje, ker je poganjal stroj H-250 tako, da je števec beležil odlitke, ni pa vlivale.

7. Dragutin GUŠATOVIČ, mat. št. 5398, iz tozd LLBK Trbovlje, neopravičeno izostajal z dela, prišel na delo v vinjenem stanju, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 40 % enomesečnega OD.

8. Dragiša PUJDIČ, mat. št. 5618, iz tozd LLBK Trbovlje, se nasilno vselil v stanovanje, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja, kar je odloženo za dgbo 6 mesecev.

9. Mujo BEGANOVIČ, mat. št. 5131, iz tozd LLBK Trbovlje, udaril Bredo ŽAGAR, izrečen ukrep — opomin.

10. Ivan OCEPEK, mat. št. 4835, iz tozd LLBK Trbovlje, med delovnim časom zapustil delovno mesto ter prinesel v prostore

ordjarne alkoholno pijačo, izrečen ukrep — javni opomin.

11. Miran CAFUTA, mat. št. 4906, iz tozd Proizvodnja aluminija, zapustil dela oz. naloge, zaradi česar je prišlo do anodnega efekta na peči 623 ter žalil vodjo hale B, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 5 % enomesečnega OD.

12. Jože KOREN, mat. št. 6157, iz tozd Promet, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

13. Feliks MILOŠIČ, mat. št. 4169, iz tozd Promet, ugotovljeno, da ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep — opomin.

14. Jože HLIŠ, mat. št. 5785, iz tozd Tovarna glinice, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

15. Drago BABŠEK, mat. št. 5780, tozd Tovarna glinice, ugotovljeno, da ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep — opomin.

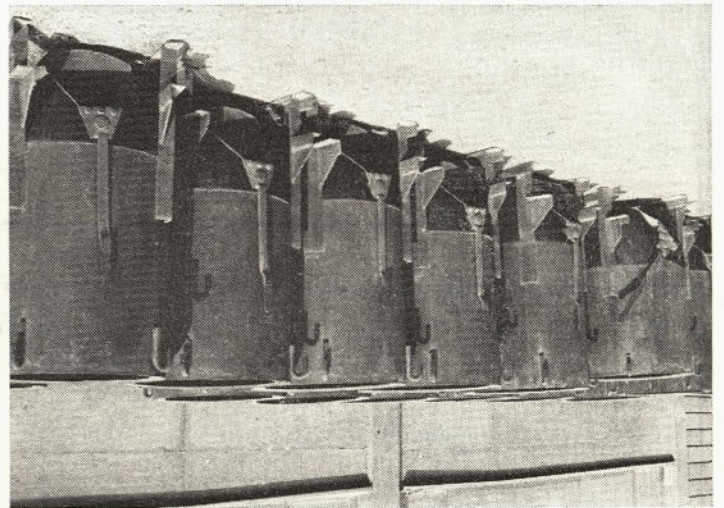
16. Franc LESKOVAR, mat. št. 5467, iz tozd Tovarna glinice, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja, odloženo za dobo 6 mesecev in plačilo pavšalne odškodnine 10 % enomesečnega OD.

17. Ivan PESEK, mat. št. 3162, iz tozd Proizvodnja aluminija, prišel na delo v vinjenem stanju, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 3 % enomesečnega OD.

18. Ibro KARIŠIČ, mat. št. 5475, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 2.000,00 din.

19. Vili VENŠEK, mat. št. 4180, iz tozd Proizvodnja aluminija, ugotovljeno, da ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep — opomin.

20. Martin MLAKAR, mat. št. 4144, iz tozd Promet, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 20 % enomesečnega OD. A. Š.

Posode

Maščevanje

V januarski številki glasila Aluminij sem objavil članek »Tako delamo v TOZD Proizvodnja« za namenom, da se napake, ki se v tem tozdu dogajajo, odpravijo in da pričnemo vsi skupaj v DO delati bolje. Nikakršne osebne ambicije me niso vodile k pisanju v naše glasilo, kot se mi očita sedaj. »Direktor tozda hočeš postati«, »Na občini boš dobil službo, če odrežeš Gorčenka«, »Na upravi ti pripravljajo stolček«, so mi očitali tisti, ki jih je članek požgečkal, tisti, ki so se v njem našli in tisti, ki jim zvesto služijo. Ogromno očitkov sem dobil, toda argumentirano mi še nihče ni dokazal, da sem karkoli napisal napak. Izmišljotin in laži na moj račun je bilo sicer izrečenih že nešteto, predvsem z namenom, da se pridobi delavce na stran direktorja in njegovih somišljenikov. Toda nekaj naj bo jasno vsem, delavci se bodo kratkoročno morda res obrnili proti tistemu, ki govori o njihovih težavah in problemih, toda do sedaj so še vedno spoznali, kje je krivda za njihove tegobe. Še enkrat poudarjam: krivci za slabe delovne pogoje, zgrešene investicije v razne stroje, ki jih moramo pri nas še leta ali mesece po nabavi popravljati, ne nagrajevanje po delu itd., so v tozdu in ne v obratih. Krivci za sprejem ločenega plana, ki so ga že prvi trije meseci proizvodnje totalno porušili, so v tozdu. Če tega plana ne bi sprejeli na takšen brezobrazen in hinavski način, bi bilo tudi sporov v TGA neprimerno manj.

Kaj počno v takšnih situacijah sindikat in komunisti? Organizacije, ki že od ustanovitve dalje in ne samo v naši družbi, ampak v vsej zgodovini, imajo nalogo zastopati interese delavcev. Ali jih zastopajo? Ne, zastopajo interese direktorja TOZD in peščice ljudi okrog njega. Na nobenem sestanku že lep čas nazaj ni bil sprejet sklep o izboljšanju delovnih razmer v elektrolizah, ni bil sprejet sklep o nagrajevanju po delu ipd. Zadnji sestanki služijo le posameznikom, da skozi DPO spravijo v svet svoj plan, nas-

protovanje ostalim v DO, občini in republiki, kaznovanje in šikaniranje posameznikov, ki se ne strinjajo s takšnim načinom dela itd. To, tovariši, ni naloga družbenopolitičnih organizacij. Zadržna cvetka sindikata je prav gotovo brez primere v naši družbi. Na ukrep disciplinske komisije TGA izrečen Marjanu GORČENKU se ni pritožil on, ampak OOS. Kdo je doživel že kaj takšnega. Pri navadnem delavcu se je sindikat doslej skoraj vedno strinjal z izrečenim ukrepom, čeprav je to včasih pomenilo tudi troje ali več lačnih ust v neki družini. Strinjal se je tudi z nasilno vzetimi sedmimi delovnimi dnevi tov. SREČKOVIČU, premeštvijo zdravstveno nesposobnega tov. KUMRA v elektrolizo in še z marsičem. Še huje, kot s sindikatom, je z OO ZK.

Če vse to in še marsikaj drugega Perku ni všeč, je torej izdajalec tozda, baraba, »ruši enotnost in monolitnost«, je dejal eden članov ZK iz tozda. Toda ali niso ti posamezniki bolj izdajalci te družbe kot jaz in nekaj posameznikov, ki še upamo kaj reči? To kar obojujemo mi, je obsodila tudi širša družba, to je obsodilo Predsedstvo OK ZKS Ptuj, Občinski svet ZSS, Konferenca OOS TGA, delavska kontrola TGA in konec koncev tudi disciplinska komisija TGA in upam si trditi, tudi sodišče Zdrženega dela v Mariboru, ki že tako ali tako ima polne roke zadev iz TOZD Proizvodnja. Vsi torej ugotovljamo, da ne delamo prav, le elita iz tozda misli drugače. Če je res odkrila nov način planiranja v Jugoslaviji, če je odkrila, da so nenadoma vsi akti v TGA napačni in če so to res, potem se je potrebno odkriti in ponižno prikloniti.

Toda ni tako, pri poštenih ljudeh, ki jim je dogovarjanje, usklajevanje interesov in uspeh DO in družbe najvišji cilj, niso najpomembnejši samoupravni sporazumi, statuti, pogodbe itd. Marsikje samoupravnih sporazumov in aktov nimajo tako dodelanih kot mi v TGA pa se kljub temu ne

(Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

ter izrečen ukrep v skladu s samoupravnim aktom. Sestavni del teh garancij je nedvomno tudi pravica do tako pojmovanega ugovora zoper odločbo disciplinske komisije, da le-ta ne bo povzročil odločitve v njegovo škodo. Interes delavcev temeljne organizacije, naj bi se v kršiteljevo škodo spremenila odločba disciplinske komisije, je v zakonu zavarovan z možnostjo, da ugovor vložijo tisti, ki je zahteval uvedbo disciplinskega postopka.

K. — n.

Članke za
Aluminij
pošljite do
10. maja
Uredništvo

Tako delajo nekateri v TOZD Proizvodnja aluminija

Članek tov. Perka v 1. številki Aluminija za januar 1983 pod naslovom »Tako delamo v TOZD Proizvodnja« in podoben v »Večeru« od 26. 3. 1983 pod naslovom »Niso za zgled« izpod peresa novinarja Z. Kodriča sta pravi novinarski cvetki in primer neodgovornega načina prikazovanja stanja, kar ni samo kritiziranje, ampak zavajanje bralcev s strani enega v internem in drugega v javnem glasilu.

Nisem novinar in ne vem, če bom lahko napisal tako kot bi želel povedati. Pričakoval sem namreč, da bo resnico povedal kdo drug in da se bo našel nekdo, ki bo pisca člankov v Aluminiju in Večeru pozval na odgovornost, zaradi širjenja neresničnih izjav. Ker pa do sedaj ni bilo nikogar, ki bi poskušal postaviti stvari na pravo mesto, moram nekatere zlonamerne trditve pojasniti in bralci Aluminija, posebno pa tisti, ki razmere poznajo, bodo lahko ocenili, kaj je »resnica in kaj ne«.

Najprej bi morali ugotoviti vzroke za zaostritev situacije in za način razreševanja kot ga je izbral tov. Perko. No, vzroke smo ugotovili. Z združenimi močmi smo poiskali grešnega kozla in mislimo, da bo stvar urejena, če ga bomo spravili iz kože. Moram pa opozoriti, da smo takšen način razreševanja odnosov v TGA, enkrat že uporabili in da je bil uspeh nič, ker so pravi krivci ostali nekaznovani. Tudi takrat pa so se našli posamezniki v prvih bojnih vrstah kot, sedaj Perko, samo zaradi svojih lastnih interesov. Sedaj pa obrazložitev »anomalij« z druge plati.

Ne želim komentirati očitkov samoupravnim organom k njihovu delu, kar že dolgo nisem bil prisoten na nobeni seji, vendar dvomim, da bi si ti dovolili malverzacije kot jim je očitano. Na proizvodnih sestankih na zborih delovnih ljudi pa prihaja do neljubih izpadov, ki so posledica dezinformacij s katerimi se minirajo takšne akcije, kot je bil zadnji referendum o odstopu združenih sredstev elektrogospodarstvu za obd. 1976—1980.

Povečanje zasedbe v vodstvu oz. »tehnološki pripravi« je bilo v okviru plana delovne sile ali pa celo pod tem. S srednjeročnim planom kadrov je bilo potrebno pripraviti strokovni kader za rekonstrukcijo, ker pa rekonstrukcije ni, bo potrebno vprašanje števila zaposlenih v tem oddelku rešiti.

Kakšna pa je bila količina dela, ki so ga opravili posamezniki iz tega oddelka pa bi težko ocenili, ravno tako to za posameznika v proizvodnji. Ni pa v letu 1982 nihče iz tega oddelka, niti nobenega drugega v TOZD, razen Perka, dvignil 49 privatnih propustnic za odhod iz podjetja, in bil odsoten 142 delovnih ur, od katerih je 72 ur ali 9 dni brez pokritja. Od 49 propustnic si je 3 podpisal sam, 7 mu jih je podpisal njegov podrejeni, 2 pa druga neopoblaščen delavca. Ostalih nepravilnosti v zvezi s tem ne želim navajati, so pa na

razpolago. Primer pa je omenjen zato, da bodo bralci videli, kakšen delavec očita drugim nedelo.

Delovni pogoji v elektrolizah so brez dvoma težki, se pa dela pod streho in ni res, da bi se peči prebijale na dežju in snegu. Ravno tako je neresnična izjava na nihče ne skrbi za garderobo, kopalnice in stranišča. Cistilci in garderoberji opravljajo delo v izmenah, vendar za red niso odgovorni oni sami, ampak vsi uporabniki. Sredstva, ki smo jih vložili v rekonstrukcije sanitarnih prostorov in ki jih vlagamo v vzdrževanje teh pa so ogromna.

V takšnem stilu kot so predhodne obtožbe je tudi naslednja, ki govori o iztokih 60 el. peči in o tem, da ni nikogar v DO in TOZD zanimalo, zakaj so iztekle. Ne bom govoril o številu iztokov, ker so podrobnosti razvidne iz analiz o katerih je razpravljalo vodstvo podjetja skupaj z odgovornimi iz TOZD Vzdrževanje in TOZD Proizvodnja ter organi upravljanja TGA in obeh prizadetih TOZD. Moram pa povedati, da zaradi nejasne situacije okrog rekonstrukcije, ni bila sprejeta nobena odločitev za sanacijo. Šele po tem, ko so izgleli za rekonstrukcijo postajali vedno slabši, je vodstvo TOZD sprejelo odločitev o pojačanem in razširjenem investicijskem vzdrževanju el. A (nove kat. omar, novi andoni plašči, popravilo betonskih temeljev), kar je bilo odločilno za nadaljnjo preprečitev iztokov, »ne pa nekatere izboljšave posameznikov, ki ne sodijo v strokovne službe«, kot navaja Perko.

Tudi o novih vozilih za črpanje aluminija je končno potrebno povedati resnico. Z nizozemsko firmo Hendre je bila sklenjena pogodba o dobavi vozil za črpanje aluminija, ki so bila dobavljena v letu 1982. Zaradi sprememb uvoznih predpisov so bile urejene vse formalnosti, okrog uvoza šele v I. kvartalu 1983. Uvoženih je bilo šest (ne pet) kompletnih vozil in dva rezervna črpalna lonca. Zaradi uvoznih in deviznih težav pa še vedno nismo uvozili rezervnih delov brez katerih ni mogoče preiti na redno uporabo vozil. Razen omenjenih težav pa se pojavlja problem nabave črpalnih cevi in kopica organizacijskih težav, ki še vedno niso zadovoljivo rešene. S 1. marcem smo poskusno prešli na črpanje z novimi vozili v obeh elektrolizah v dopoldanskem času in preizkus uspešno opravili. Po izšlo-lanju rezervnih voznikov, urejeni preskrbi s črpalnimi cevmi in odstranitvi pomanjkljivosti pri predaji materiala, bomo prešli na črpanje z novimi vozili, ki so sedaj še vsa izpravna. Zato ne vem, zakaj neresnična informacija, da je izpravno samo eno vozilo.

Posebne zaščitne čelade s filtri in ventilatorji so bile nabavljene na osnovi uspešnega poskusa posameznikov na izpostavljenih delovnih mestih. Skupaj z 20 čeladami pa so bili nabavljeni tudi rezervni deli in oprema (filtri akumulatorji, polnilci, itd.) kar sedaj vse leži v skladišču, pa ne

zato, ker bi bilo neizpravno, ampak zato, ker delavci odklanjajo uporabo zaradi teže čelade in akumulatorja ali pa zaradi tega, ker jih odgovorni niso znali prepričati o nujnosti uporabe.

Lep, moderen, svetleč avto, ki je bil kupljen v tovarni avtomobilov v Mariboru je bil predelan v specialno vozilo za prevoz anodne mase in bo po nabavi manjkajočih ležajev in hidravličnih elementov lahko služil svojemu namenu. Eden od takšnih lepih, modernih, svetlečih avtomobilov je že bil doma predelan in je več kot dve leti v proizvodnji zelo uporaben. Enako uporabna pa sta bila tudi stara dva, ki ju je ravno tako predelalo naše vzdrževanje. Nova avtomobila sta nadomestila za stara, ki sta iztrošena in ju ne moremo več popravljati, ker zanju ne dobimo več rezervnih delov.

Zakaj nova avtomobila ne bi bila uporabna, ve samo Perko.

Napravo za ugaševanje efektov z zrakom smo preizkušali dalj časa. Pri vestne delu in vzdrževanju filtra ni bilo nobenih težav, saj se je z eno cevjo dalo ugasniti cca 100 adnodnih efektov. Na osnovi poskusnih ugotovitev je bil sprejet sklep, da se naprava montira v obe elektrolizi. Neposredno odgovorni za vzdrževanje in uporabo pa so z malomarnostjo poskrbeli, da je SVD prepovedala uporabo v el.

A, v B pa sploh ni bila montirana.

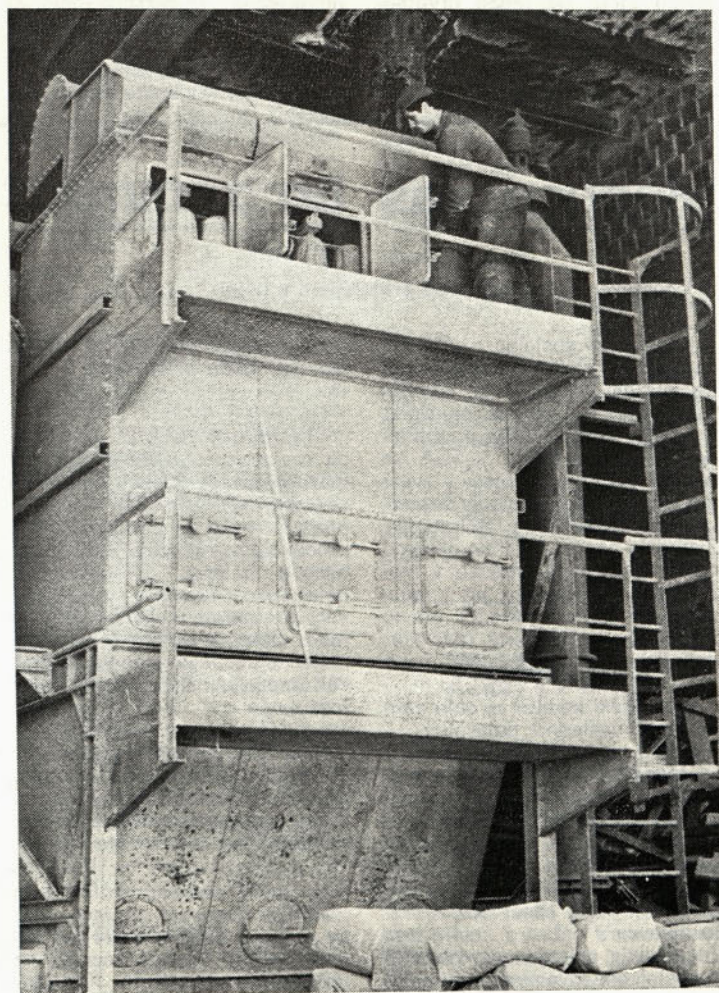
Samo nekaj besed še o dogajanjih na sestankih OOZK in obnašanju tov. Perka kot člana ZK, člana sekretariata osnovne organizacije in vodstvenega delavca.

Vsak korak tov. Perka, na kateremkoli področju (samoupravljanje, vodenje ZK), je usmerjen k edinemu cilju — osebnemu interesu. Vse, kar je v njegovo korist je pravično, ugodnosti, ki jih iščejo drugi pa so za njega malverzacije, za katere so odgovorni direktor, predsednik DS, sekretar, predsednik sindikata. Njegova obtoževanja na osnovi neresničnih argumentov (neznanje in neinformiranost ne opravičujeta dejanj) in zlonamernim prikazovanjem situacij je kritizirano najprimitivnejše oblike, ki nima nič skupnega z zdravo konstruktivno kritiko. Kljub takim stališčem pa je po lastnih izjavah in prepričanju eden od redkih pravih članov ZK. Zaradi tega se je večina članov osnovne organizacije ZK TOZD Proizvodnja začela spraševati, kam spadajo, če so pravi samo tisti, ki s takšnim delovanjem kot Perko, dokazujejo svojo pripadnost.

Za konec pa bi lahko še enkrat napisali »Tako delajo nekateri v TOZD Proizvodnja«. Morali pa bi postaviti tudi resno vprašanje: »Kako dolgo še?«

Adolf Kosi

Predelava žlindre

Tehnokratizem in samoupravljanje

Tehnokratizem se je kot gibanje pojavil v svetu v času velike krize kapitalizma ob koncu dvajsetih let tega stoletja. Psihološka podlaga pojava tehnokratizma je misel in transfer, da bi podobno popolnost kot jo je za takratni čas kazala tehnologija, lahko dosegli tudi v družbi kot celoti. Od tod zahteva »tehničnih ljudi«, da je potrebno tudi družbene odnose uravnati, urejati in usmerjati podobno kot v tehnologiji. Zato so bili tudi nosilci tega gibanja, ki je nastalo v ZDA pod vodstvom ing. HOWARDA SCOTTA, »tehnični ljudje«, tehnologi, organizatorji nove proizvodnje.

Etimološko pomeni pojem tehnokratizem, tehnokracija vladavino tehnike oz. vladavino strokovnjakov; pomeni torej doktrino, po kateri je prepustiti strokovnjakom sprejemanje političnih, ekonomskih in splošnih družbenih odločitev. Gre torej za zagovarjanje takšnih družbenih odnosov, v katerih bi morali imeti ključni položaj strokovnjaki ter so le ti sposobni najbolj racionalno organizirati družbo in najbolj racionalno uporabljati sredstva za družbeno reprodukcijo.

Za tehnostrate je značilna povezanost z vladajočimi sloji, in sicer tako v kapitalizmu kot v socialističnih družbah. Zlasti v slednjih je značilno povezovanje tega družbenega sloja z državno oz. politično birokracijo — za to povezano bi bil pravilnejši izraz »tehnobirokracija«. Za naše razmere je specifično, da oznako »tehnokratizem« uporabljamo nekoliko širše od njene prvotne, danes že klasične vsebine. Pri nas govorimo o tehnokratizmu takrat, ko skušajo posamezne skupine strokovnjakov aktivno

opredeliti splošne družbene cilje, da bi tako bili usklajeni z zakonitostmi posameznih strok, iz katerih so: ne gre torej le za strokovnjake področja tehnologije, ampak tudi ekonomije, planiranja, prava in tako dalje.

V naših razmerah je značilno, da v organizacijah združenega dela in širše skupnosti hkrati obstajajo samoupravni in tehnokratski odnosi. Nujnost graditve močne proizvodnje baze samoupravne družbe in socialističnih družb nasploh pa predstavlja sorazmerno ugodna tla za ponavljanje tehnokratskih idej in prakse.

Nekateri družbeni pojavi, ki so ugodni za nastop in razvoj tehnokratskih teženj:

— Počasno opuščanje starega sistema urejenosti družbe in za to tudi počasnejša graditev novih samoupravnih odnosov.

— V organizacijah združenega dela se ohranjajo odnosi, značilni za staro tehnologijo in izredno organizacijo dela. Posledica obojega je koncentracija strateških odločitev o prihodnosti celotne organizacije v ozkih skupinah na vrhu. Določanje strateških ciljev pa ne zahteva le strokovnega znanja, ampak zadeva tudi dolgoročne interese ne le zaposlenih v organizaciji — v tozd, do sozd, temveč tudi širše družbene skupnosti. Zavoljo koncentracije odločanja v ozkih skupinah pa nasprotno prihaja do pojavov preprečevanja, da bi interesi večine zaposlenih sploh prišli do veljave

— prihaja do prevladovanja logike posamezne stroke. Takšno stanje omogoča in podpira tudi hierarhična organizacija dela, ki izvajalec v delovnem procesu skrajno omejuje le na izvajalsko funkcijo in ji otežuje dostop do upravljanja. Kljub družbenim pri-

zadevanjem so pri tem informacijski sistemi v organizacijah združenega dela še vedno taki, da se najpomembnejše informacije najprej zbirajo v org. vrhu tozd, DO in sozd, šele nato pa se lekcionirano razširjajo med delavce: to večini onemogoča enakopravno sodelovanje, čeprav so sicer izpolnjeni drugi pogoji za to.

— Družbena lastnina velja za skupinsko lastnino. Gre za vedenje in ravnanje kot da so družbena produkcijska sredstva last podjetja (namenoma uporabljam pojem podjetje kot tipično org. obliko proizvodnje v zasebno — lastniških gospodarstvih), znotraj podjetja pa opravlja lastniške funkcije tehnološka struktura, torej vrh vodilne linije v tozd, DO in sozd. Čeprav razpolaganje s produkcijskimi sredstvi v OZD v naši družbi v nobenem primeru ne more biti kot družbena lastnina, v rokah katerekoli ozke skupine, pa je vendarle veliko znamenj in možnosti skupinske uporabe lastnine.

— Naslednji aspekt je manipuliranje z delavci in s samoupravnimi organi. Gre denimo za namensko sestavljanje takšnih samoupravnih organov, ki »ne bodo delali težav«. Zato se zapletajo začno že pri kandidacijskem postopku, pri izbiri kandidatov in pri poznejšem zamenjevanju oziroma vplivanju na delegate. Proces manipulacije pa se nadaljuje s spreminjanjem samoupravnih organov v fasado, medtem ko teče resnično odločanje ali zunaj teh organov ali pa v neformalnih skupinah znotraj teh organov. Včasih imamo opraviti tudi z zelo prefinjeno manipulacijo, ki sicer daje videz največje demokra-

tičnosti in samoupravnosti. So

So primeri, ko se vodstva neposredno obračajo na zbere delavcev za odločanje o posameznih zadevah. Ta mehanizem temelji na prepričanju, da je z nepoučeno maso lažje manipulirati kot z bolj kvalificiranimi in bolje obveščenimi samoupravnimi organi. Podobno so primeri ko kar izvršilni organi delavskega sveta in družbeno politične organizacije v tozd prevzemajo od delavskega sveta del pravic odločanja, tako da delavskemu svetu ostane le pravica potrjevanja odločitev, ki so jih pred tem že sprejeli navedeni.

ZAKLJUČEK:

Nobena skrivnost ni, da so tudi v naši delovni organizaciji v posameznih tozdih, prisotni nekateri elementi tehnokratizma, ki sem jih navedel. Seveda pa bi bilo skrajno napačno in neodgovorno, če bi vse vodilne delavce ali vse tehnike in inženirje razglašali za nosilce tehnokratskih teženj — takšnega posploševanja ne opravičuje prav ničesar — primerjalno sodbo si naj ustvari vsak sodelavec sam v naši delovni organizaciji.

Najboljše sredstvo boja proti tehnokratizmu je razvijanje in uveljavljanje takšnih odnosov v združenem delu, ki bodo onemogočili tehnokratske težnje, preden se sploh pojavijo v opazni moči oz. preden se tehnokrati oblikujejo v samostojno skupino. Boj proti tehnokratizmu bo uspešen, če bomo »spodrezali korenine« družbenih odnosov, ki ga povzročajo.

Osnovo za to nam daje v veliki meri ustava, ki smo jo sprejeli leta 1974.

Viktor Markovič

Mogoče vas bo zanimalo

Upoštevanje delovne dobe pridobljene v tujini

Kadrovsko socialna služba je na pobudo nekaterih delavcev zahtevala od Republiškega komiteja za delo v Ljubljani pojasnilo v zvezi z delovno dobo pridobljeno z delom v tujini. V TGA se namreč pojavlja problem v zvezi s pravicami iz delovnega razmerja, ki se nanašajo na letni dopust. Zanimalo nas je ali lahko delavcu delovno dobo pridobljeno v inozemstvu upoštevamo pri izračunanju dopusta in drugih pravic iz delovnega razmerja (kot npr. dohodka za minulo delo).

Republiški komitej za delo nam je poslal naslednje pojasnilo:

»Menimo, da so delavci temeljne organizacije lahko samoupravno dogovorijo, da se delovna doba pridobljena z delom v tujini prizna pri odmeri dolžine LETNEGA DOPUSTA (lahko tudi pri jubilejni nagradi, kadar gre za delo delavca v državi s katero ima Jugoslavija sklenjeno konvencijo o socialnem zavarovanju, ki omo-

goča delavcu pravico do priznanja del. dobe pridobljene v tujini.«

»Ta delovna doba pa se delavcu ne more upoštevati pri odmeri osebne dohodka iz naslova minulega dela, ker s svojim delom v tujini ni prispeval k reprodukciji in razširitvi materialne osnove svojega in družbenega dela. Tako pravico bi imel delavec le v primeru, če bi bil poslan v tujino v okviru mednarodnega tehničnega, znanstvenega, kulturnega ... ali drugega sodelovanja.«

Mnenje torej ugotavlja, da upoštevanje delovne dobe v tujini pri odmeri letnega dopusta ni obvezno, ampak se lahko delavci v TOZD tako dogovorijo.

V naših samoupravnih aktih takšnega dogovora nimamo, zato se delovna doba v tujini pri odmeri dolžine letnega dopusta ne upošteva. KSS

Kako pijemo osvežilne pijače delavci glinice?

K pisanju me je spodbudilo branje v časopisu, kako imajo te stvari urejene drugod.

Še lani smo imeli delavci glinice, ki se hranimo v sanitarni l, osvežilne pijače v kar okusnih plastičnih ročkah na vsaki mizi v jedilnici. Lončke smo dobili pri delilki hrane in vsak si je lahko nali, kolikor je hotel oziroma potreboval. Tudi sok, kadar je bil, smo si lahko naočili iz sokovnika, ki je imel pipo. Za sok sem napisal, kadar je bil, kajti velikokrat ga ni bilo, npr. dopoldne, ponoči pa ga tako ni bilo približno pol dni v mesecu. Toda kljub

(Nadaljevanje s 7. strani)

dov ter s tem presegli predvideno proizvodnjo za 329 ton oz. 8 %. Proizvodnja v prvem kvartalu znaša 12.236 ton in je manjša od planirane v osnutku letnega plana za 320 ton oz. 3 %. Glede na isto obdobje preteklega leta pa smo proizvedli za 134 ton več proizvodov (indeks 101).

V marcu smo pretopili 160 ton

temu je bilo vse lepo in prav. Poglejmo pa, kaj imamo danes.

Pijemo kavo, ki si jo z zajemalko nalivamo sami v plastične lončke, ki naj bi bili za enkratno uporabo. Kdor ima mirno roko dela to bolj uspešno, drugi manj. Nekateri nalivajo z umitimi rokami, drugi *manj umitimi*. Vse, kar gre mimo, umiva roke in teče nazaj v posodo, kar popije naslednji. Tudi usedlino kave si z mešanjem porazdelimo. Soka pa sploh več ne pijemo, ker ga enostavno ni. Če je kdo odgovoren za to, naj stvari pomakne na boljše za naše dobro.

Maks Tominc

Ali za tuje naročnike, to pomeni, da nismo dosegli plana pretapljanja za 105 ton (indeks 60). V prvih treh mesecih znaša pretapljanje 970 ton, to je 201 ton več od predvidenega v osnutku plana poslovanja (indeks 126) in 202 toni manj kot v istem obdobju preteklega leta (indeks 83).

Gradivo pripravila: Dragica Leskovar

Šolanje v novi livarni

V času od 22. marca pa do 8. aprila 1983 sta bila na liniji za proizvodnjo aluminijaste žice v naši delovni organizaciji na šolanju dva delavca firme Egyptal iz Egipta.

Do pobude za šolanje je prišlo na zahtevo firme Secim, ki je bila dobavitelj linije za žico, ki zdaj že nekaj časa obratuje v naši novi livarni. Podobno linijo bo ista firma montirala tudi v Egiptu, zato smo ponudbo sprejeli. V ponudbi smo poleg cene za šolanje navedli celoten program šolanja, tako za samo proizvodnjo, kot tudi za vzdrževanje.

V prvi fazi sta se šolanja udeležila dva delavca, ki sta se usposobila za samostojno delo pri proizvodnji žice. Sodelovala sta pri vseh fazah priprave taline, pripravi strojev za zagon in pri samem zagonu. Samostojno sta opravljala tudi vsa dela pri strojih za proizvodnjo žice. Seznanili smo ju s tehnološkimi postopki za litje in valjanje tako zlitin kot čistega aluminija.

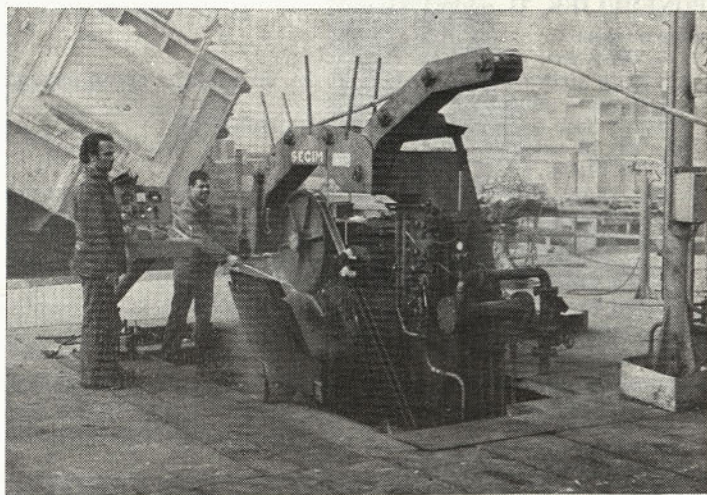
Pri tem usposabljanju delavcev iz Egipta smo sodelovali vsi zaposleni pri proizvodnji žice, prav tako pa tudi tehnologi iz tozda Proizvodnja aluminija. Šolanje je vodil in organiziral delavec iz investicijskega sektorja s pomočjo delavcev službe za uvoz sektorja za marketing.

Tovariša Mousa Abdel Azim, ing. in Haud Mahmoud sta stanovala v ptujskem hotelu, v Kidričevo pa sta se vozila z avtobusom.

Razen tega, da smo si z izvedbo tega šolanja pridobili nekaj dragocenih deviz, pomeni ušesno opravljeno delo veliko možnost, da bomo v bodoče še lahko nudili takšne storitve. Obstaja možnost, da bo pri zagonu linije v Egiptu sodelovala ekipa naših delavcev iz nove livarne.

To je vsekakor velik korak naprej, saj ni še dolgo od tega, ko smo si sami v tujini nabirali znanje za proizvodnjo v novi livarni.

Zvonko Glažar

Nezgode v marcu

	Na delu	Na poti	Skupaj
TOZD GLINICA	1	1	2
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA	6	0	6
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA	2	0	2
TOZD VZDRŽEVANJE	4	1	5
TOZD PROMET	0	1	1
	13	3	16

VZROKI:

avtobus, jekleni profil, el. celica, ostri robovi, osebni faktor, lestev, tekoči aluminij, gumi cev, klešče, ročno orodje, kladivo, leseni drog, al. odlitek — stikalo, Kriolit — gruda, vzvod in lužina.

TOZD GLINICA

1. Gale Ivan, mat. št. 4640, roj. 20. 8. 1944, stanujoč Erjavčeva 2, Ptuj, zaposlen v TOZD Glinica — tekoče vzdrževanje, se je poškodoval 15. marca. Pri pranju vparilnikov v vparilnici mu je pri odstranjevanju lesene ga čepa lužina zatekla v rokav po rokavici, pri čemer je utrpel opekline podlakti desne roke.

2. Kokol Vinko, mat. št. 1270, roj. 19. 1. 1931, stanujoč Dornava 87, zaposlen v TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 13. marca. Med prevozom z avtobusom v službo je na cesti pri Dornavi prišlo do tesnega srečanja s tovor. avtomobilom pri čemer se je na avtobusu razbilo zunanjo vzvratno ogledalo. Ker je bilo okno pri šoferju odprto so prileteli drobci stekla ponesrečencu v desno oko in obraz. Utrpel je poškodbo desnega očesa in nosu.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

1. Krumpak Alojz, mat. št. 4079, roj. 9. 6. 1938, stanujoč

Zg. Hajdina 156, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija HA, se je poškodoval 9. marca. Ponesrečenec je vozil tekoči al. v novo livarno. Pri preklapljanju vozička za prevoz al. je ponesrečenec stopil na kos okroglega železa na katerem mu je spodkriolita in si zvil levo nogo v pod kolo vozička, ko je tov. Vogrinc Ivan speljal. Utrpel je stisnitev narta.

2. Vozlič Martin, mat. št. 6196, roj. 23. 9. 1956, stanujoč Zamušani 4, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija HB, se je poškodoval 24. marca. Ponesrečenec je razkladal kriolitne grude pri tem pa je stopil na grudo kriolita in si navil levo nogo v gležnju.

3. Selinšek Jože, mat. št. 2818, roj. 27. 2. 1940, stanujoč Slape 2, zaposlen v TOZD proizvodnja aluminija, hala B, se je poškodoval 25. marca. Pri prevozu stikal za izklop el. peči s samokolnico je zaradi eonstranske obtežbe samokolnice sodelavcu samokolnico nagnilo pri čemer je ponesrečenec, ki je pridrževal stikalo ob samokolnico padlo stikalo na palec desne noge.

4. Belšak Milan, mat. št. 5063, roj. 11. 10. 1954, stanujoč Kidričevo 13, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala B, se je poškodoval 16. marca. Ponesrečenec je odklanjal A efekt na elektrolitski celici. Ko je odrgel vroč leseni drog ga je ta oplazil po levi nogi nad gležnjem in je utrpel lažjo opekline.

5. Cafuta Vinko, mat. št. 5794, roj. 10. 12. 1957, stanujoč Kidričevo 68, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija — Hala B, se je poškodoval 8. marca. Ponesrečenec je iz klešč za jemanje vzorcev izbijal zabiti vzorec, pri tem pa se je z 2 kg kladivom udaril po palcu leve roke.

6. Držaič Tomo, mat. št. 5606, roj. 3. 8. 1938, stanujoč Zabovci 93 a, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija Hala A, se je poškodoval 16. marca. Ponesrečenec je s kleščami hotel izvleči spoj iz 201 celice, ko je vlekkel kos iz kopeli so mu klešče zdrsle in se je z njimi udaril po kolenu leve noge.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

1. Panzalovič Dorde, mat. št. 3764, roj. 2. 5. 1939, stanujoč Kidričevo 1, zaposlen v TOZD Predelava aluminija — livarna, se je poškodoval 1. marca. Ponesrečenec je priklapljal dovod komprimiranega zraka na dovod k plinskim gorilnikom za gretje induktorja. Ker je v cevi bil pritisk se mu je priključek izmaknil iz roke in ga udaril po obrazu.

Vzrok: Neprimeren način dela.
2. Šilak Janez, mat. št. 5455, roj. 2. 8. 1959, stanujoč Slomi 16, zaposlen v TOZD Predelava aluminija, livarna, se je poškodoval 19. marca. Ponesrečenec je vlival na 4 D peči na horizontalnem livnem stroju. Ker so bile kabine vlažne je prišlo do eksplozije in je ponesrečenca tekoči aluminij poškropil po vratu. Utrpel je lažjo opekline.

TOZD VZDRŽEVANJE

1. Fruk Mirko, mat. št. 5927, roj. 12. 2. 1961, stanujoč Apače

212, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 10. marca. Poškodba se je pripetila v prostoru za popravilo katodnih omar. Pri izhodu po lestvi iz katodne omare mu je na spodnji prečki spodrsnilo, ter si pri tem poškodoval gleženj desne noge.

2. Plej Vinko, mat. št. 6017, roj. 16. 10. 1960, stanujoč Kajuhova 7, Kidričevo, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — gradbeno, se je poškodoval 21. marca. Pri vožnji s kolesom od tovarne v naselju Kidričevo mu je iznenada voznik izza njega dal zvočni signal pri čemer je poškodovanec v trenutku zvil v desno ter pri tem izgubil oblast nad kolesom. Pri padcu je dobil odrgnine po obrazu in nad zapestjem desne roke.

3. Bulatovič Ivan, mat. št. 5212, roj. 2. 8. 1956, stanujoč Kidričevo 13 a, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 3. marca. Delovna nezgoda se je pripetila v priročnem skladišču olj in maziv v glinici. Pri odpiranju pločevinaste ga soda z mastjo si je porezal 4 prste na levi roki.

Vzrok: Ostri robovi na pokrovu soda.

4. Mesarec Alojz, mat. št. 4231, roj. 10. 7. 1954, stanujoč Senešci 42, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 30. marca. Do poškodbe je prišlo v elektrolizi A. Pri montaži anodnega plašča na anodo 139 el. peči mu je stisnilo roko med plašč in anodo. Utrpel je poškodbo nadlaktice na levi roki.

5. Planinc Anton, mat. št. 4007, roj. 17. 1. 1947, Stanujoč Breg 25, Majšperk, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 29. marca. Delovna nezgoda se je pripetila v elektrolizi A. Pri nakladanju odpadnih Fe — vodnikov na el. voziček mu je pri tem eden izpadel iz vozička in mu padel na levo nogo. Utrpel je poškodbo prstov na levi nogi.

TOZD PROMET

1. Verlak Janez, mat. št. 948, roj. 23. 7. 1927, stanujoč Stojnci 112, zaposlen v TOZD Promet — mehanična delavnica, se je poškodoval 23. marca. Poškodba se je pripetila pri iztopu iz avtobusa na avtobusni postaji v Stojncih. Pri iztopu iz avtobusa so mu vrata priprla suknjo, kar je bil vzrok nepravilnega sestopa. Pri sestopu si je zvil levo nogo v gležnju.

Zahvala

Zahvaljujem se vsem sodelavcem in delavcem DSSS za sprejeto darilo in pozornost, ki ste mi jo izkazali ob odhodu v pokoj. Iskrena hvala tudi OOS DSSS za darilo. Posebej se še zahvaljujem tov. Brglezu, tov. Miri in tov. Zeleniku za tako toplo izrečene poslovilne besede. Vam vsem, ki pa še ostanete, pa želim obilo delovnih uspehov. Hvala.

Ludvik Anžel

PROGRAM
XIX. SREČANJA PRIJATELJSTVA OSNOVNIH ŠOL
JUGOSLAVIJE

v Kidričevem od 22. do 25. maja 1983

Sodelujejo osnovne šole:

1. KASIM HADŽIČ — BANJA LUKA
2. BRACA JERKOVIC — BEOGRAD
3. LJUBA NENADOVIĆ — BEOGRAD
4. MUSTAFA BAKIJA — ĐAKOVICA
5. BORIS KIDRIČ — KIDRIČEVO
6. MOMA STANOLJOVIĆ — KRAGUJEVAC
7. VIDE PREGARC — LJUBLJANA
8. VID MIHALJEVIĆ — MAKARSKA
9. OLGA GOLOVIĆ — NIKŠIĆ
10. JOŽEF ATILA — NOVI SAD
11. SLAVISA VAJNER - ČIČA — SARAJEVO
12. JOSIP BROZ TITO — SKOPJE
13. TEFEJUŽ — SKOPJE
14. NADA BOŽIĆ — SLAVONSKI BROD
15. MILAN SPALJ — ZAGREB
16. BRATSTVO - JEDINSTVO — KRIŽEVCI

PROGRAM :

NEDELJA, 22. maja 1983:

1. Sprejem in namestitve gostov (iz vsake šole bo gostovalo 10 učencev, 2 učitelja in ravnatelj šole). Učenci bodo gostje učencev iz Kidričevega. Spremljevalci bodo bivali v hotelu POETOVIO v Ptujju.
2. Ob 16. uri: SVEČANA OTVORITEV XIX. SREČANJA PRIJATELJSTVA v OŠ BORIS KIDRIČ KIDRIČEVO

PONEDELJEK, 23. maja 1983:

dopoldne:

— Ob 9. uri:

sajenje dreves (6 šol) za šole, ki še nimajo spominskega drevesa — platane.

Ostale šole bodo zasadile okrasno grmičevje.

— Ob 10. uri:

ATLETIKA

šole same določijo po enega učenca in po eno učenko za tekmovanje v disciplinah:

5. in 6. razred: skok v daljino, tek na 60 m;

7. in 8. razred: skok v višino, tek na 100 m, suvanje krogle.

— **ZA SPREMLJEVALCE:**

Ogled tovarne glinice in aluminija Kidričevo

popolodne:

— ob 15.30 uri:

Otvoritev fotografske razstave v avli pred dvorano TGA v Kidričevem.

— ob 16.30 uri:

Otvoritev likovne razstave v osnovni šoli.

— **ZA SPREMLJEVALCE:**

Ob 7. uri ogled SREDNJEŠOLSKEGA CENTRA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA V PTUJU in razgovor o usmerjenem izobraževanju v SR Sloveniji.

TOREK, 24. maja 1983:

— Celodnevni izlet na Pohorje k TREM ŽEBLJEM (vmes krajši pohod).

— Poklon padlim borcem POHORSKEGA BATALJONA.

— Sprejem v ZSMJ.

— Kosilo na Pohorju.

— Ob 16. uri: kulturno — zabavne — športne prireditve v Kidričevem.

SREDA, 25. maja 1983:

— od 9. do 11. ure:

Ogled Ptuja

Risanje starega mesta Ptuja

— ob 9. uri — **ZA SPREMLJEVALCE:**

Ogled vinarske kleti in sprejem delegatov v So Ptuj.

— ob 15. uri:

Otvoritev razstave slik starega mesta Ptuja v osnovni šoli.

— ob 16. uri:

SVEČANI ZAKLJUČEK SREČANJA:

Prsolava za DAN MLADOSTI in predaja goloba — simbola srečanja prijatelju XX. Srečanja OŠ — OŠ Milan SPALJ Zagreb.

— od 18. do 20. ure:

Poslovilni ples za učence (v šoli).

— ob 20. uri:

Svečana poslovilna večerja za goste, predstavnike DPO in delavce OŠ Kidričevo.

Koncert komornega pevskega zbora iz Ptuja.

ČETRTEK, 26. maja 1983:

— Odhod gostov domov — slovo od gostitelja.

Organizacijski odbor
XIX. srečanja

Pred 16. leti je bila osnovna šola Boris Kidrič Kidričevo gostiteljica III. srečanja prijateljstva. Na takratno srečanje je ostal zelo lep spomin — drevored prijateljstva — 10 platan pred šolo.

Letošnje leto smo gostitelji XIX. srečanja OŠ. Število šol se je od takratnih 10 povečalo na 16. Sodelujejo šole iz vseh republik in pokrajin.

S pripravami na XIX. srečanje smo pričeli že lansko leto. Pohvale velja združenemu delu, družbenopolitičnim skupnostim in zasebnikom, ki so nas, kljub stabilizaciji, razumeli in pomagali.

Od 22. do 25. maja bomo gostili 150 otrok in 45 odraslih spremljevalcev. Skušali jim bomo pokazati naše kulturno in zgodovinsko bogastvo.

Zaključno prireditev SREČANJA PRIJATELJSTVA OSNOVNIH ŠOL SFRJ pripravljamo skupaj z OK ZSMS, tako da bomo v Kidričevem, z osrednjo občinsko proslavo, počastili tudi DAN MLADOSTI.

Našla sem nove prijatelje

Pred štirinajstimi leti je osnovno šolo Milan SPALJ v Zagrebu poplavila Sava. Takrat ji je pomoč poslalo mnogo šol, med njimi tudi naša. Od takrat se vrstijo prijateljska srečanja vsako leto na drugi šoli. Srečanja, štirinajstega po vrsti, se je udeležilo šestnajst šol. Organizator je bila turška šola Tefejuš v Skopju.

Moji gostiteljici je ime Soraja. Stanuje v bloku, v enem izmed mnogih krajev, ki se imenuje Čair. Ima še dva brata in eno sestro. Doma so me vsi lepo sprejeli. Z mano so bili zelo prijazni. Skrbeli so zame, kot da sem njihova. Presenetilo me je to, da znajo pet jezikov in sicer turškega, albanskega, makedonskega, srbohrvatskega in angleškega oz. nemškega.

Stanovanje imajo lepo opremljeno. Nisem zasledila njihovih tradicionalnih preprog. V družini dela samo oče. Vsi drugi so doma in v šolah.

V teh nekaj dneh smo spozna-

li veliko znamenitosti mesta in okolice. Mesto je lepo urejeno. Ima veliko parkov in zelenja. Ponoči je vse mesto osvetljeno, da se oči komaj navadijo na toliko umetne svetlobe.

Domačini so pripravili za nas obisk gledališča, izlet v Ohrid in dva plesa. Tam sem se naučila njihov narodni ples — kolo.

Na srečanju smo spoznali veliko novih prijateljev iz cele države. Vsak si je želel zapisati naslove, da si bomo dopisovali, kajti takšnega doživetja ne moreš zlepa pozabiti.

Ko smo se poslovljali je bilo vsem zelo hudo. Nekateri so še zadnje trenutke zapisovali naslove. Naše prijatelje iz Skopja smo povabili, da nas obiščejo in tudi oni spoznajo naš kraj, kakor smo mi njihovega.

Ta srečanja so še dokaz več, da želimo živeti v svobodni domovini z bratskimi narodi.

Gordana Milosavljevič

OBVESTILO

OBVEŠČAMO VSE ŠTIPENDISTE TGA, DA POŠLJEJO PROŠNJE ZA POČITNIŠKO PRAKSO DO 25. 5. 1983 V IZOBRAŽEVALNI CENTER.

V PROŠNJI NAVEDITE ČAS OPRAVLJANJA PRAKSE (JULIJ ALI AVGUST).

IZOBRAŽEVALNI CENTER TGA

Bronasti kipec GOLOB, izdelek učitelja M. Franina iz osnovne šole Milan ŠPALJ Zagreb, služi kot prehodni simbol prijateljstva med osnovnimi šolami.

Srečanje prijateljstva

Prijateljstvo. To je nekaj lepega. Prijateljstvo povezuje ljudi po vsem svetu, vendar žal ne vseh.

Naše srečanje prijateljstva je zelo bogato. Povezuje mlade po vsej domovini, vse od Kidričevega do Skopja. Spoznaš se z mladimi, ki jih še nikoli nisi videl, vendar je z njimi prijateljstvo trdnjše, kot kakšno drugo prijateljstvo.

Moje srečanje je bilo v Križevcih. Bila sem zelo vesela, ker sem bila izbrana za srečanje, kajti želela sem si novih prijateljev, srečati se z novimi obrazi. Najbolj sem se bala sprejema na domovini. Vendar sprejem je bil dobrosrčen, vesel.

Ko sem stopila v hišo in sem zagledala nasmehe na obrazih ter slišala prijazne besede, mi je

vsej strah splahnel v zrak, kot, da ga sploh ne bi bilo. V novem okolju sem se počutila kot doma.

Vsak dan sem spoznala nove prijatelje. Vsi skupaj smo si želeli, da bi srečanje trajalo dalj časa, vendar dnevi so hitro minevali. Napočil je dan slovesa. To slovo je bilo težko. Zelo sem se navezala na svoje nove prijatelje. Vedela sem, da večine od teh sploh ne bom več videla. Vendar naše prijateljstvo bo ostalo. Še trdnjeje ga bomo povežali z diposovanjem.

Še zadnjič smo si pomahali v slovo. Nekaterim je tudi solza kanila iz oči. Naša srca so bila še bolj bogata, vesela, kajti v srcih smo nosili novo prijateljstvo, ki bo ostalo.

Majda Bauman

Platane pripovedujejo

Na tretjem prijateljskem srečanju osnovnih šol, so v Kidričevem predstavniki zasadili devet mladih platan. Do danes so zrastle v drevesa. Tvorijo kratek, a lep drevored, ki se širi ob cesti pred vhodom v našo zgradbo.

Kadar sedim z učenci v učilnici, lahko opazujem visoke krošnje in poslušam šelestenje njihovih listov. Zdi se mi, da so ta prečudno lepa drevesa moji prijatelji, ki me pozdravljajo in mi hočejo povedati mnogo, prav mnogo. Drevesa se zavedajo, da

so znak trdnega prijateljstva šol širom po Jugoslaviji. S svojo bujno rastjo, s senco poleti in s šumenjem listov v pozni jeseni želijo prebuditi vsa srca naših učencev in jim pripovedovati o prijateljih, o bratskih šolah in o krajih, kjer ti živijo.

Veselim se že, da bom leta 1984, ko bom v petem razredu, lahko doživel srečanje prijateljstva, ki bo že drugič na naši šoli.

Fredi LAMPRET

Prireditve in športna tekmovanja ob dnevu mladosti

Občinska konferenca ZSMS Ptuj bo to leto organizirala naslednje prireditve in športna tekmovanja.

Najprej bomo pospremili zvezno šteteto, katera bo prišla v našo občino 15. maja. Sprejeli jo bomo v Cirkovcih in jo ponesli v smeri Lovrenca, Vidma, Borla, Markovec, Dornave, Polensaka in jo predali mladim iz ljutomerske občine. Še istega dne se bo štafeta vrnila in nadaljevala pot po ptujski občini. Prevzeli jo bomo v vasi Gošava in bo nadaljevala pot skozi Trnovsko vas, Ptuj, Gorišnico, nato jo bomo predali mladincem iz Ormoža.

V vseh večjih krajih bodo ob tej priložnosti svečani sprejemi s kulturnim programom. V Ptujju pa bo osrednja prireditev. Skupaj z OŠ Kidričevo bomo organizirali osrednjo proslavo ob dnevu mladosti, ki bo 25. maja v Kidričevem.

Ob tej priložnosti smo pripravili tudi športna tekmovanja v naslednjih panogah:

- rokomet, 9. 4. ob 8. uri pri OŠ Tone Žnidarič,
 - košarka, 16. 4. ob 8. uri pri OŠ Tone Žnidarič,
 - streljanje, 22. 4. ob 17. uri na strelišču v dvorani Mladika,
 - šah, 30. 4. ob 9. uri v Klubu mladih,
 - pikado, 30. 4. ob 9. uri v Klubu mladih,
 - nogomet, 7. 5. ob 8. uri pri OŠ Tone Žnidarič,
 - namizni tenis, 7. 5. ob 8. uri v dvorani Mladika.
- Finale v rokometu pa bo 14. 5. ob 9. uri.
Finale v košarki pa bo 21. 5. ob 9. uri.
Finale v malem nogometu 25. 5. ob 16. uri.

Vse ekipe se lahko prijavijo pred tekmovanjem istega dne.
Zdravko JERNEJSEK

Kako so razdeljena sredstva za telesno kulturo?

V sredo, 6. aprila je bila 4. seja telesno kulturne skupnosti občine Ptuj. Skupščini je prisostvovalo v zboru uporabnikov 27 delegatov od 42, v zboru izvajalcev pa 10 delegatov od 16. Skupščina je bila sklepčna in je obravnavala med drugim naslednje točke:

1. Poročilo za leto 1982
 - a) realizacijo programa dejavnosti
 - b) realizacijo finančnega načrta in zaključnega računa TKS za leto 1982
 - c) realizacija programa dela skupnih služb
2. Poročilo o delovanju delegatskega sistema
 - a) ugotovitve skupne komisije
 - b) ugotovitve predsedstva skupščine
3. Poročilo odbora samoupravne delavske kontrole
4. Pregled finančnega načrta TKS za leto 1983
5. Sklep o spremembi prispevne stopnje
6. Osnutek sprememb samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnih služb
7. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov

Ad 1.
a) V tej točki smo obravnavali poročilo o dejavnosti TKS (telesnokulturne skupnosti) občine Ptuj. K tej točki je imela TGA pripombo, da imamo preveč športnih panog v Ptuj (22) in da se zato sredstva preveč drobijo. Pripombe smo imeli na razdelitev sredstev, ki se naberejo po pri-

spevni stopnji saj so ta sredstva bila razdeljena takole:
30 % — tekmovalni šport
14 % — množičnost
25 % — vzdrževanje objektov
6 % — delovanje ZTKO
11 % — delovanje organov TKS in skupne službe
12 % — anuitete
2 % — drugi odhodki

Mnenja smo, da se za tekmovalni šport daje premalo, preveč pa gre za delovanje raznih organov in vzdrževanja.

b) V tem poročilu ni bilo večjih pripomb, razen, da se vzdrževanje objektov in pregled opravljenega dela ne izvaja strokovno in prihaja zato do dodatnih stroškov (npr. pristopiti se bo moralo popravilo strehe nad streliščem športne dvorane Mladika).

c) Poročilo delovanja skupnih služb SIS-ov
Predloženo poročilo je obravnavalo delo skupnih služb in realiziran finančni načrt za leto 1982. Iz poročila sledi, da je za potrebe izobraževalne skupnosti, kulturne skupnosti, raziskovalne skupnosti, telesnokulturne skupnosti, skupnosti otroškega varstva ter skupnost socialnega skrbstva bilo zaposlenih 22 delavcev in 1 delavec 4 ure dnevno.

V letu 1982 je bilo razmnoženih blizu 900.000 strani raznega gradiva.

Vsi stroški in izdatki so za 23 % večji kot leta 1981 so pa manjši od plana 82 (indeks 97).

Rast OD je bila usklajena z dovoljeno rastjo v letu 1982 ter so bila sredstva za OD za 22,8 % večja od doseženih sredstev v letu 1981. Tako je bil povprečni OD v letu 1981 — 11.317 din v letu 1982 pa 14.226 din (Najvišji OD 20.771, najnižji OD pa 7.026 din).

Voljeni funkcionarji (predsedniki skupščin in skupnih organov) dobivajo nadomestilo OD v višini 3.255 din neto mesečno. Na ta znesek smo imeli pripombo, da je previsok. Prehrana na delavce je bila v višini 676 din, regres za dopust pa v višini 3.488 din.

Ad 2.
Poročilo o delovanju delegatskega sistema.

V tem mandatu se je izboljšala prisotnost na skupščinah in je bila povprečno 71 %. Kljub temu pa se prvih treh sej ni udeležilo niti enkrat kar pet delegacij iz zbora uporabnikov in 5 športnih organizacij. V zvezi s tem smo podali pripombo, da se naj delegira v SIS tiste delegate, ki so zainteresirani za delovanje, tiste delegacije, ki pa niso še poslale nobenega delegata na sejo pa naj obišče komisija za delegatski sistem in ukrepa. Za športna društva, ki se ne udeležujejo sej pa se naj to upošteva kot eden kriterijev pri razporeditvi sredstev (Koškarski klub Drava, Aero klub Ptuj, Kegljaški klub, Plavalni klub in AMD Ptuj).

Ad 3.
Na poročilo odbora SDK ni bilo pripomb.

Ad 4.
Predlog finančnega načrta za leto 1983.

Finančni načrt je bil letos pripravljen drugače kot prejšnja leta. Ni bilo razdeljenih sredstev za posamezna društva temveč samo v globalu:

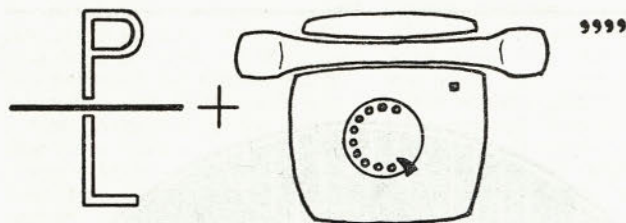
	din
športna društva	5.001.752,20
ZTKO	2.199.700,00
množične akcije	30.000,00
kategorizacija športnikov	166.000,00
vzdržev. objektov	2.412.500,00
anuitetne obveznosti	1.167.082,00
strokovne službe SIS	1.564.970,20
drugi odhodki	90.500,00
program MDA	139.400,00
izvajanje športnih aktivnosti študentov PA	7.820,00
Skupni program TKS Slovenije in olimpijske igre	2.328.029,00

Na ta način smo imeli pripombe zaradi tega, ker ni bil izdelan razdelilnik sredstev po posameznih športnih panogah in ni bilo predlagano kakšno vse vzdrževanje se bo izvajalo na objektih, še posebej pa smo zahtevali kako se bo vzdrževal stadion v Kidričevem. Zato smo predlagali skupščini, da ta načrt zavrne kar je skupščina z veliko večino glasov podprla. Zato je bil sprejet sklep o začasnem financiranju do 15. 5. 1983.

Ad 5.
Sprejet je bil sklep, da se znižuje prispevna stopnja od 0,296 na 0,28 %, od 1. 3. dalje. Ker so se poračunali presežki iz leta 1982 v višini 140.971,00 din.

Ad 6.
Osnutek sprememb samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnih služb. Ni bilo pripomb, možnost podaje pripomb bo še, ker je to bil samo osnutek.

Ad 7.
Podana je bila pobuda, da delegati, ki se udeležujejo sej skupščine ne bi dobivali plačane sejnine v višini 50 din, temveč naj ta sredstva uporabljajo za šport. Pobuda je bila sprejeta in bo posredovana tudi ostalim skupnostim.

PALINDROMNI REBUS

MF

Kako rešujemo palindromni rebus?

Rešujemo ga enako kot navadni rebus, le rešitev preberemo nazaj, se pravi od desne proti levi.

Prvomajska nagradna križanka

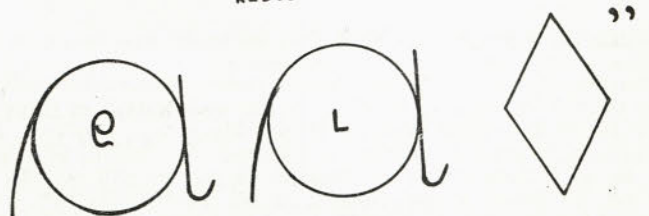
Najprej rešite križanko, potem pa prenesite s pomočjo številčk črke iz oštevilčenih polj v spodnje kvadratke, kjer boste dobili neko geslo (zelo pomembno za našo OZD). To geslo pošljite odgovorni urednici našega glasila Veri PEKLAR.

Pri žrebanju bomo upoštevali vsa pravilno izpolnjena gesla (ne pošiljajte rešitve celotne križanke, ker zadostuje že izpisano geslo!), ki jih bomo prejeli do torka, 10. maja 1983!

Čakajo vas lepe nagrade!

GESLO:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42

REBUS

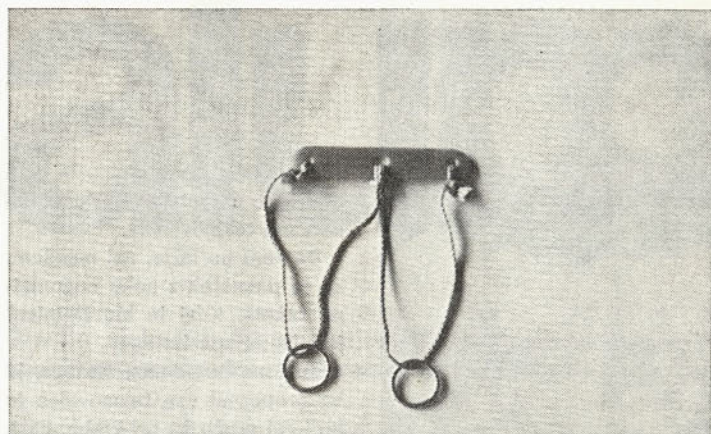
MF

V gostilno v neki vasi je vsak dan prihajala skupina gluhtonemih gostov. Natakarkar se je na to društvo tako navadil, da je z lahkoto ustregel vsem željam. Prišel pa je čas, ko je moral prileteti natakarkar v pokoj. Poskušal si je najti zamenjavo, vendar le-te ni našel prav zaradi gluhtonemih gostov. Nihče jim ni znal

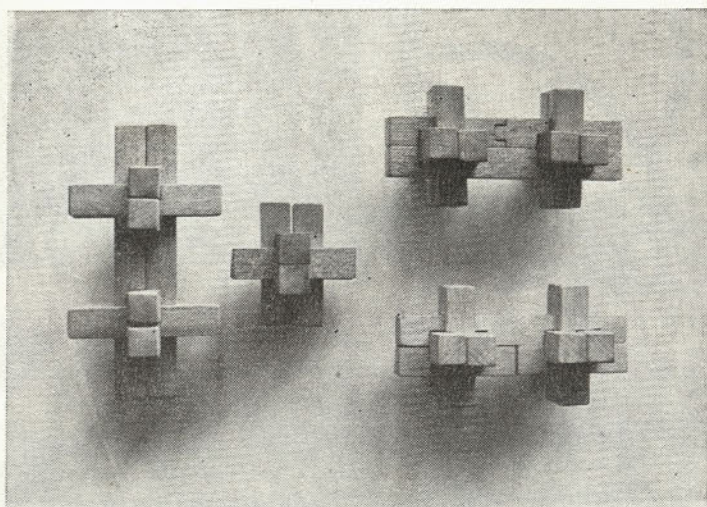
streči. Gostilni so prinašali dobiček, zato natakarkar, dokler ni našel zamenjave, ni smel v pokoj.

Nekoč se je le oglasil mlad natakarkar, ki mu je uspelo opraviti sprejemni izpit. Po nekaj dnevih službe se je pozno zvečer oglasil pri starem natakarkarju in ves nesrečen dejal: »Ves večer je bilo vse v redu, gluhtonemi gostje so bili zadovoljni, pred nekaj minutami pa so začeli odpirati usta, kot da jim primanjkuje zraka. Kaj naj storim?« Bivši natakarkar ga je pohvalil: »Zelo dobro si jim stregel, le malo preveč so ga srknili in sedaj pojejo.« M.F.

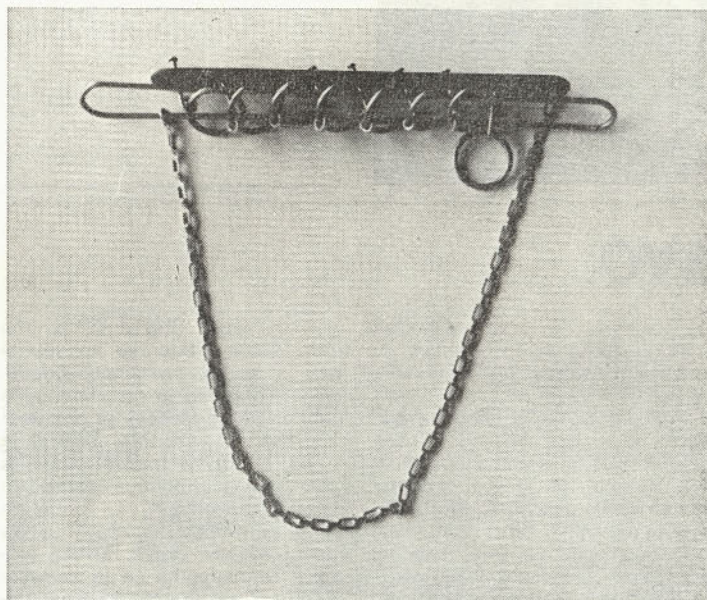
Miselna igra - pot do inovacije

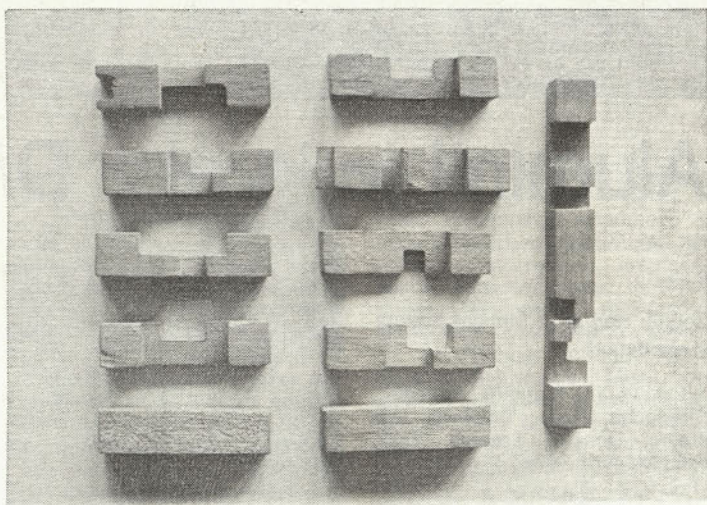
Zakonski jarem

Kocke

Stabilizacijska ključavnica

Razstavljene kocke

Ko cvetoči pride maj Pomlad

Za vasjo se kukavca oglašā.
Iz gozdov in daljav
pozdave nam prinaša.
Češnja bela že cveti
in čebelic polno je na nji.

Ko cvetoči pride maj,
veselje vrne se nazaj.
Sonce sije spet gorko,
nageljni in šmarnice se razcveto —
nikoli lepše nam ne bo.

Ob tovarni gozd že zeleni
in črni dim se nad njim vali,
iz dimnikov, ki v nebo stoje.
Trudni tod se delavci pote,
se cvetja in maja vesele.

Prvi maj je praznik dela!
Rad bi, da na prsi rdeč nagelj
bi slovesno mi deklica pripela,
da bova skupno z delovnimi ljudmi
se spominjala ga vedno jaz in Ti.

Prvi maj je praznik dela.
In jaz sem v tovarni med stroji
in delam z njimi, kot da so moji,
a v mislih sem po svetu s tistimi,
ki slavijo praznik delovnih ljudi!

France Vuk

Pomlad že blizu je,
se vse je veseli,
še v gorah sneg beži
in teloh že cveti.

Nam v dolinci zvončke
pokrile so snežinke,
in sonce za oblake
se zopet skrilo je.

Spet pomladi sončne
in cvetje si želim,
iz mladosti moje
najlepši je spomin.

Zvončkov iz dolince
ti dekle podarim,
rožic pomladanskih,
da lep bo moj spomin.

In zapeti zraven
kot nekdanj hočem ti,
o pomladi sončni,
ki si jo sreče želi.

Mladost res lepa je,
ali hitro se zgubi,
kot v dolinci cvetje,
ki mraz ga pomori.

France Vuk

REBUS

MF

Prerano

Prerano sem verjel,
da sneg za vedno
je slovo že vzel,
čeprav sem zvončke bele
že na oknu imel.

Prera.o sem verjel,
da bom vedno jaz
veselo pesmi pel,
čeprav sem rožco belo
v svojem srcu imel.

Prerano sem verjel,
da prišla je že pomlad.
Sneg pokrila je zopet
vse hribe in doline
moje upe in zvončke bele.

France Vuk

Kdo jih pozna?

Pobrskejte po spominu in uganite lepo povrsti imena in priimke vseh tekmovalcev.

Da vam bo lažje, naj napišem, da je posnetek z neke nogometne tekme. Kdaj in kje (letnica) je bila, pa uganite sami.

Trud ne bo zaman. Tistega, ki bo prepoznal vse tekmovalce in bo imel srečo še pri žrebu, čaka nagrada.

Uredništvo

Aluminij je igral z Dravo

NK ALUMINIJ : NK DRAVA

2 : 1

Sodnik Horvat iz Murske Sobote (zelo dober)

NK Aluminij: Klajnšek, Selinšek, Škerjanec, Pignar, Panikvar, Janšovec, Dončec, Letonja, Turk, Bek, Mesarič (Šibila)

NK Drava: Domadenik, Potočnik, Goričan, Kralj, Malek, Podplatnik, Simič, Vindiš, Petrovič (Kasemburger), Emeršič, Zgeč (Čeh).

V lepem in sončnem vremenu se je v nedeljo, 3. 4. 1983 zbralo okoli 250 gledalcev, da bi si ogledali nogometno srečanje med večnima riva'oma — Aluminijem in Dravo. Tekma je bila takšna, kot si jo lahko samo zaželiš.

Lepa ter borbena, toda vse v mejah dovoljenega in brez nepotrebnih incidentov. Mnenja sem bil, da so nekateri gledalci prišli na to srečanje samo zaradi tega, da bi videli »mesarski boj«. Mislim, da gledalci kljub temu niso bili razočarani, saj so lahko uživali ob mojstrovinah nogometne

ga znanja, ki so prikazali Letonja, Škrjanec in Selinšek na eni strani na drugi pa Domadenik in Potočnik.

Prvi so povedli gostje predvsem po zaslugi nespretne intervencije golmana domačega moštva. Nasploh pa je ves prvi polčas pripadal gostom iz Ptujja. Domači napadalci so imeli nekaj priložnosti, da že pred koncem prvega polčasa preokrenejo rezultat v svojo korist, vendar jim gostujoči vratar tega ni dovolil. V drugem polčasu smo gledali nadaljevanje taktičnega nadigra-

vanja. Trener Slavkovič, ki ima zelo dobre trenerske sposobnosti, je iz igre poslal poškodovanega Mesariča in ga zamenjal s Šibilo, ki je precej pripomogel k preobratu rezultata. Najprej je v 63 minuti z nizkim udarcem premagal gostujočega vratarja in izenačil rezultat 1 : 1. Šibila pa je v 76 minuti zapečatil usodo nogometašev Drave. Mreža vratarja Domadenika se je zatresla drugič. Z rezultatom 2 : 1 za Aluminij se je tekma tudi končala.

Po končani tekmi sem se pogovarjal s trenerjem Slavkovičem o nekaterih problemih, ki ga pestijo. Že od pretekle sezone ne more zbrati najmočnejše postave, ker ima veliko poškodovanih igralcev. Nekatere pa je vodstvo kluba zaradi nediscipline suspendiralo. Zelo velik problem pa je tudi izrabljena oprema.

Nimajo dovolj finančnih sredstev, da bi nabavili novo nogometno opremo. Mnenja sem, da bi lahko tovarniški odbor sindikata vseeno pripomogel k reševanju tega problema, saj je nogometno igrišče, lahko rečemo, tovarniško. Zgradili so ga delavci TGA in njihovi nasledniki se danes na tem igrišču rekreirajo in srečujejo z drugimi moštvi. Moram poudariti, da so skoraj vsi igralci NK Aluminija zaposleni v naši DO, kot sta tudi Letonja Damjan in Selinšek Branko, ki sta imela skupaj s Klajnskom poslovilno tekmo pred odhodom v JLA. Pred pričetkom tekme jim je vodstvo kluba izročilo praktična darila. Letonja in Selinšek sta bila v naši DO kot pripravnika. Izrazila sta željo, da bi po odsluženju vojaškega roka rada zopet zaigrala pri NK Aluminij v kolikor bosta sprejeta v delovno razmerje v naši DO.

Zdravko Jernejšek

